

SLOVENSKI

Direktor: Rudi Janžura — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-322 do 23-326 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50-III., telefon 22-575 in 22-621 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardejeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 — Poštni predal 29 — Tek. račun NB 601—Te-163 — Mesečna naročnina 200 din

JUGOSLAVIJA ZASLUŽI VSO POMOČ V SVOJEM BOJU ZA NEODVISNOST

Bivši ameriški veleposlanik v FLRJ George Allen je imel v New Yorku pomembno predavanje o Jugoslaviji

New York, 3. aprila (Tanjug). Bivši ameriški veleposlanik v Jugoslaviji George Allen je imel v New Yorku predavanje o Jugoslaviji. Predavanje je bilo v znani dvorani Townhall ob navzočnosti velikega števila vidnih predstavnikov ameriškega javnega, političnega in kulturnega življenja ter poslovnih krogov.

Svoja izjava je Allen začel s kratkim pregledom zgodovine Južnih Slovanov. Nato je govoril o osvobodilni borbi jugoslovanskih narodov. Allen je poudaril, da je Tito postavil borbo proti okupatorju na široko, vsejugoslovansko podlago in pozival v borbo slehernega, ne glede na njegovo nacionalno, versko ali politično prepričanje. In Tito je tolkel okupatorja na vsakem mesu.

Ker so imeli zavezniški zastopniki tako pri Mihajloviću kot pri Titu, so že konec leta 1942 in v začetku 1943 jasno spoznali, da se je samo Tito boril proti nemški vojski.

V kratkih obrih je Allen govoril o povojnem položaju v Jugoslaviji, rekoč, da zahodni svet ni imel dovolj pogleda v to, kar se je dogajalo v Jugoslaviji. Zato je vest o prekinitvi odnosov med Kominformom in Jugoslavijo povzročila tako senzacijo, kot da bi bila eksplodirala nova atomska bomba. Čez noč je Jugoslavija ostala sama, odrezana od vsake

Gostovanje slovenskega gledališča iz Trsta na Reki

Trst, 3. aprila (Tanjug). Slovensko narodno gledališče iz Trsta bo gostovalo te dni na Reki in v Pulju. Na Reki bodo uprizorili dramo »Dedinja«, v Pulju pa tudi Križevno delo »Gospoda Glembejčevica«.

Netočne vesti o zasebnih investicijah tujega kapitala v Jugoslaviji

Beograd, 3. aprila. Spričo komentarijev, ki so se zadnji čas pojavili v tujem tisku o dovednih investicijah zasebnega kapitala v Jugoslaviji in ustanovitvi mešanih družb s tujim kapitalom v FLRJ, je Tanjug pooblaščen objaviti, da so takšni komentarji posledica neobveščenosti in da pozitivni jugoslovanski zakoni in predpisi ne dovoljujejo ustanavljanja mešanih družb z udeležbo tujega kapitala v FLRJ.

Ze prej so se pojavljale v tujem tisku vesti, da bodo neka

Nepravilnosti pri prevedbi upokoencev

Delo so prepustili upravnemu aparatu, ki je ozko reševal probleme — Delavci so slabše prevedeni kot uslužbenci — Pripravljajo vredpise, ki bodo odpravili nepravilnosti

Beograd, 3. aprila. Ocenjevanje delovnega staža in kvalifikacije pri prevedbi pokojnin po novi uredbi je poglavitni problem, ki naj bi ga v Zavodih za socialno zavarovanje proučevali izključno predstavniki zavarovancev. Ta posel pa je bil po gostu prepuščen uslužbenecem zavoda. Spričo tega so pri praktičnem izvajanju uredbe, kakor poudarjajo v sekretariatu za socialno zaščito, nastale napake in pomanjkljivosti, ki so privedle veliko število upokoencev, predvsem delavcev.

Uredba o določanju in prevedbi pokojnin ni natanko določila pogoje pri ugotavljanju kvalifikacije in delovnega staža, pač pa ima samo načelna določila. Obdelavo teh načelnih pogojev so prevzeli odbori v republiških zavodih za socialno zavarovanje kot samoupravnih telesih. Ti odbori pa so to svojo pristojnost prenesli v glavnem na upravni aparat, ki se je pogostokrat tehnično lotil tega dela. Zategadelj je bilo veliko število delavcev raz-

vil, da je po njegovi sodbi tak način napačen. Izjavil je, da je dobro, ker ameriška vlada in kongres nista zahtevala političnih pogojev za pomoč, ki sta jo dala Jugoslaviji. Če bi bila to storila, bi bili Jugoslavlani odgovorili: »Najlepša hvala vam za vaš namen, da bi nam pomagali, vaše pomoči pa ne moremo sprejeti, ker zahtevate za zamenjavo politične koncesije, ki jih mi ne moremo dati.« V takem primeru sploh ne bi prišlo do ameriške pomoči, je dejal Allen.

Glede verskih pravic v Jugoslaviji je Allen dejal, da je nedvomno, da je v Jugoslaviji vera svobodna, da pa je vprašanje cerkvenih šol in cerkvenih oblasti drugo vprašanje.

Nato je Allen govoril o velikem pomenu pogodbe med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo, in dejal, da je to začetek tedaj tesnejših odnosov z zahodnimi državami.

Po predavanju so navzoči postavljali razna vprašanja. Posebno pazljivo so poslušali Allenov odgovor, da je spor med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo trajen in da tu ne more priti do nobenega zblizanja tako dolgo, dokler sovjetski oblastniki

ne bodo popolnoma spremenili svoje imperialistične politike. Če bo do tega prišlo, bo ves svet spremenil svoje stališče do Sovjetske zveze.

Allenovo predavanje so navzoči bogato nagradili s ploskanjem.

Jugoslovanska delegacija pri kronanju britanske kraljice

Beograd, 3. aprila. Zvezni izvršni svet je uradno obvestil britansko vlado o sestavi delegacije, ki bo zastopala Jugoslavijo na kronanju britanske kraljice Elizabete II. Za člane delegacije so določeni podpredsednik zveznega izvršnega sveta Milovan Djilas, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in načelnik generalštaba JLA generalni polkovnik Peško Dapčević.

Protokolarni obisk indijskega veleposlanika

Beograd, 3. aprila. Indijski veleposlanik v Jugoslaviji g. Binaj Ranjan Sen je napravil danes dopoldne protokolarni obisk jugoslovanskemu državnemu sekretarju za zunanje zadeve Koči Popoviću.

Jugoslovanski avtobusi ne smejo voziti švicarskih turistov skozi Trst

Trst, 3. aprila (Tanjug). Lokalne tržaške oblasti so danes prepovedale jugoslovanskim avtobusom, ki bi morali prepeljati v Opatijo 620 švicarskih turistov, dostop na železniško postajo. Zato so se morali prepeljati do meje med cono A in Jugoslavijo, odkoder so s Putnikovima avtobusi nadaljevali potovanje v Opatijo.

Iredentistično časopisje je ta obisk švicarskih turistov imenovalo »politično špekulacijo«. Tržaški krščanski demokratski časopis »Giornale di Trieste« je nastopil proti prevozu švicarjev z jugoslovanskimi avtobusi skozi Trst, trdeč, da bi ta prehod izkoristili zato, da bi obiskovalce seznanili z zgodovino Trsta, tako kot to koristi titovcem.

Sindikalna delegacija iz Zahodne Nemčije v Zagrebu

Zagreb, 3. aprila. Danes so delegati sindikatov iz Zahodne Nemčije, ki se mude v Zagrebu, obiskali Kumrovec in muzej maršala Tita v njegovi rojstni hiši. Popoldne jim je bil prirejen sprejem v sindikalnem klubu »Marko Klačič«. Člani sindikatov iz Zahodne Nemčije so si ogledali tudi nekoliko tovarn in ustanov ter se seznanili z delom naših sindikatov.

Predsednik Izvršnega sveta tov. Miha Marinko izroča red narodnega heroja tov. Francu Avblju-Lojku

Slovesna podelitev odlikovanj narodnim herojem

V četrtek 22. marca ob 17. uri je bila v dvorani palače izvršnega sveta, kratka, a prav pri- srčna svečanost, na kateri je predsednik izvršnega sveta tov. Miha Marinko izročil vsakemu odlikovanju — red narodnega heroja Albini Hočevar-Malijevi, Francu Avblju-Lojku ter svojcem padlih herojev Franca Bukovca, Jožeta Kadunca, Martina Kotarja, Alojza Popka in Ivana Skvarčiča. Pred izročitvijo odlikovanj je tov. Miha Marinko prisrčno pozdravil odlikovance ter s toplimi besedami izkazal čast mrtvim herojem.

V imenu vseh odlikovancev se je zahvalila narodni heroj Albina Malijeva, ki je obljubila, da se bodo, kakor v narodno-osvobodilni borbi, tudi sedaj borili in da so pripravljeno za domovino dati poslednjo kapljo krvi.

Svečanosti so se udeležili člani Izvršnega sveta tovarishi Ivan Regent, Boris Zihel, Zoran Polič, Tone Fajfar, narodna heroja Janko Rudolf in Jože Borštnar, generalmajorja Nikola Gažević in Nikola Ljubitič ter predstavniki Zveze vojaških vojnih invalidov ter Zveze borcev.

Po svečanosti je tov. Miha Marinko povabil odlikovance in goste živih in padlih narodnih herojev na zakusko, kjer so se v tovariški pomenku spominjali junastev živih in padlih narodnih herojev.

Desetletnica ljudske vstaje v Istri

Reka, 3. aprila. Istrsko ljudstvo bo 6. junija svečano sprem- ljalo iz Pulja posmrtno ostanke svojega heroja in revolucionarja Vladimira Gortana, ki so ga italijanski fašisti ustrelili v Pulju 17. oktobra leta 1929. V rojstnem kraju Gortana Bernu bodo istega dne položili njegove posmrtno ostanke v spomin- sko grobnico. Naslednji dan bo v Bernu glavna proslava v počastitev desete obletnice začetka vstaje v Istri in ob tej pri-

Udeležba slovenskih in hrvatskih podjetij na velesejmu v Gradcu

V Ljubljani so se sestali zastopniki štajerske trgovinske zbornice iz Gradca ter slovenske in hrvatske trgovinske zbornice. Razgovarjali so se o ude-

Jugoslovansko-francoska komisija je končala delo

Kakor se je zvedelo v državnem sekretariatu za zunanje zadeve je 1. aprila končala svoje delo mešana jugoslovansko-francoska komisija, ustanovljena ob priliki trgovskega sporazuma s Francijo aprila predlanskim.

Na zasedanjih te mešane komisije so razpravljali o medsebojni trgovinski izmenjavi, zlasti glede na lanskoletno sušo v naši državi. Med drugim so obravnavali tudi finančna vprašanja. Na sestankih te mešane komisije so izpolnili kontingentne liste in se sporazumeli o olajšavah pri plačevanju nekaterih naših obveznosti, ki bi jih morali izvršiti letos, oziroma prihodnje leto. (Po »Politiki«.)

Izvoz marmorja iz Hrvatske v prekomorske dežele

Zagreb, 3. aprila. Jadranska industrija kamna in marmorja bo letos izvozila dvakrat več kamna in marmorja kakor prejšnje leto. Letos bo izvozila razen v Holandijo, Belgijo, Italijo in Anglijo večje količine kamna in marmorja tudi v Brazilijo in Argentino. Sklenjene so bile pogodbe za dobavo 13 letesja. Udeležilo se ga bo nad 1400 delegatov, poleg njih pa zastopniki iz drugih naših republik in JLA.

IV. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Hrvatske

Zagreb, 3. aprila. IV. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Hrvatske se bo začel v nedeljo 5. aprila ob 9 dopoldne v dvorani zagrebškega vselesnega doma. Udeležilo se ga bo nad 1400 delegatov, poleg njih pa zastopniki iz drugih naših republik in JLA.

Povejte svojo besedo!

Rdeči križ daje svoje protituberkulozno delo v javno razpravo

metode dela s predlogi vseh tistih, ki se zanimajo za problematiko protituberkulozne borbe, izročamo naše protituberkulozno delo v javno diskusijo.

Pozivamo, da se te javne ankete udeležijo v prvi vrsti člani sindikatov in drugih množičnih organizacij, tuberkulozni bolniki in njih svojci, posebno pa še zdravstveni delavci v protituberkulozni službi ter kolektivni protituberkulozni ustanovi.

V kratkih obrih si je protituberkulozna sekcija Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije skupaj z okrajnimi protituberkuloznimi sekcijami in terenskimi aktivisti ter organizacijo Rdečega križa Slovenije v celoti začela za letošnje glavne naloge:

Izpopolniti hočemo sestav vodstva protituberkulozne sekcije pri Glavnem odboru Rdečega križa Slovenije z novimi in aglnimi tovarishi. Nuditi želimo organizacijsko pomoč okrajnim protituberkuloznim sekcijam, da bi te svoje delo čim boljše zastavile in ga razvile. Ustanovili bomo pravno posvetovalnico, na katero se bodo lahko obračali vsi protituberkulozni delavci, posebno pa še bolniki in njih svojci za vse v postev prihajajoče pravne nasvete. Gospodarski odsek naše sekcije bo proučil možnosti za čim prejšnjo ustanovitve manjših uslužnostnih podjetij, v katerih bodo zaposleni pod odgovarjajočimi pogoji kvalificirani zdravljeni bolniki in kjer bi se pridružili novih poklicev oni tuberkulozni, ki niso več sposobni za svoje prejšnje delo. Pripravili bomo tritedenski izpopolnjevalni tečaj za pomožne patronažne obiskovalke. Okrepili bomo zdravstveno vzgojno delo. Pomagali protituberkulozni službi v vseh njenih akcijah. Povezali se

z vseh republik in v inozemstvu ter prenašali njih izkustva na naše delo. V maju bomo izvedli protituberkulozno težen.

Delo okrajnih protituberkuloznih sekcij in terenskih aktivistov ter zdravstvenih aktivov Rdečega križa se bo opiralo na ta okvirni načrt, poleg tega pa bodo ob študiju problematike tuberkuloze na svojih področjih usmerili svoje delo na najbolj pereče lokalne probleme. Posebno bodo pomagale okrajne protituberkulozne sekcije patronažni protituberkulozni službi in v tem okviru razvile široko tovariško pomoč. Pri tem delu bodo uspele samo tedaj, če bodo vključile v svoje vrste vse strokovne kader v protituberkulozni službi, posebno pa še zastopnike sindikatov in drugih množičnih organizacij, kakor tudi tuberkulozne bolnike same.

Povsem razumljivo je, da zahteva uspešna borba proti tuberkulozi poleg visoke zdravstvene zavesti in pozitivnosti članov protituberkuloznih sekcij in aktivov čim večja finančna sredstva. Mišljimo, da bo treba v tem pogledu poiskati nove vire. Posebno bi po našem mnenju morali podpreti to borbo delovni kolektivi naših industrij in podjetij, kajti ravno tu dela jetika največjo zdravstveno, gospodarsko in biološko škodo. Protituberkulozna borba pa usmerja svoje delo še prav posebno v njih vrste.

Iskreno vabimo vsakogar, ki se pomena protituberkulozne borbe zaveda, da sodeluje v naši javni anketi s predlogi in s svojim pošteno izraženim mnenjem, da bomo naše delo izpopolnili, obogatili in poživeli.

Protituberkulozna sekcija Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije

Posvetovanje raziskovalcev, proizvajalcev in predelovalcev boksita

Zagreb, 3. aprila. Inštitut za lahke kovine je skupno z društvom inženirjev in tehnikov na Hrvatskem sklical prvo posvetovanje raziskovalcev, proizvajal-

V »Impolu« bodo preusmerili proizvodnjo

V tovarni »Impole« se že sedaj pripravljajo na začetek proizvodnje glinice in aluminija v Strnišču. Strokovnjaki tovarne seznanjajo delavce s predelavo in pomenom aluminija ter z nalogami, ki čakajo tovarno v bližnji bodočnosti, ko bodo preusmerili svojo proizvodnjo predvsem na predelavo aluminija. Letos bodo podaljšali za okoli sto metrov oddelek cevarne, kar je nujno glede na novo proizvodnjo. V pripravah na preusmeritev proizvodnje so osvojili proizvodnjo profila za avtomobilsko karoserije.

Boljšji in cenejši prevoz surovin in izdelkov bodo uskladili cesto od železniške postaje do tovarne. M. S.

Rdečega križa Slovenije, na terenu samem pa so začeli ustanavljati operativne protituberkulozne aktivne ak pa so prevzeli naloge posamezni člani zdravstvenih aktivov RKS.

Od ustanovitve do danes je bilo opravljeno zelo lepo delo. Omenimo samo začetek rentgenskega slikanja prebvalcev, obširno zdravstveno vzgojno delo, tečaj za pomožne patronažne obiskovalke in široko dejavnost v okviru tovariške pomoči. Segalo bi preko okvira tega sestavka, če bi se hoteli spuščati v podrobnosti.

Kljub tem lepim uspehom pa vendarle še ne moremo biti zadovoljni z delom protituberkuloznih sekcij niti po vsebini niti po širini. V protituberkulozni borbi še namreč nismo dosegli vse tiste vsebinske in materialne rezerve, ki bi jo bilo naše ljudstvo pripravljeno nuditi v borbi proti zlu, ki povzroča našemu delovnemu človeku tako veliko zdravstveno, materialno in biološko škodo.

Vzrokov za to je več. Predvsem dobivajo protituberkulozne sekcije Rdečega križa za svoje delo vse premalo strokovne pomoči s strani protituberkuloznih ustanov in strokovnih delavcev ter množičnih organizacij. Dosegli nismo uspehi vključit, v to delo več tuberkuloznih, okrevancev in njihovih svojcev, ki bi gotovo pokazali velik interes in voljo do dela.

V namenu, da obogatimo in zboljšamo dosedanje vsebino in

ne le pravilne odločitve, marveč tudi najpravišnje izkoriščanje družbenih skladov.

Pri izvajanju uredbe o prevedbi pokojnin je nastal še en problem. Gre za pokojninske razrede delavcev, ki so po uredbi, bi mnogo nižji od pokojninskih razredov uslužbencev. Tako je n. pr. visoko kvalificirani delavec s 30 leti službe razvrščen v VIII. pokojninski razred, uslužbenec z višjo strokovno izobrazbo in z enakimi leti službe pa v VI. pokojninski razred. Prav tako so kvalificirani delavci razvršeni višje v XI. pokojninski razred, uslužbenci s srednjo šolo pa v IX. razred. Takšno razmerje je nepravilno in neupravičljivo, saj so pokojnine delavcev znatno nižje od pokojnin uslužbencev. Zatega, delj razpravljajo sedaj pristojni državni organi tudi o predpisih, s katerimi bi odpravili takšne nepravilnosti.

Podjetje »Rad« bo gradilo mostove v Turčiji

Jugoslovansko podjetje »Invest-importe« je dobilo na licitaciji v Turčiji naročilo za gradnjo 7 betonskih mostov v skupni vrednosti 2 milijona turških lir. Mostove bo gradilo gradbeno podjetje »Rade« iz Beograda.

Hammerskjöld

To švedsko ime se je tako nenadoma pojavilo na svetovnem političnem obzorju, da pomeni še eno presenečenje več v vrsti drugih nenavadnih glasov, ki so se začeli širiti dobrih štirinajst dni po Stalinovi smrti.

Vse govornice — kakor so že senzacionalne in skorajda neverjetne — dopuščajo samo eno oceno: novi sovjetski vladar je veliko do tega, da pride do predaha v napeti »hladni vojni«, s katero je že vrsto let burkala vzhajajoče s svetom. Kaže, da je Malenkov potreben premor, med katerim bi utrdil predse sam svoj položaj znotraj samega Kremija. Amnestija in znižanje cen naj bi mu pridobilo simpatije v Sovjetski zvezi, razne akcije »popuščanja« pa naj bi omilile napetost na mednarodnem področju; presenetljiva ponudba Kitajcev in Severnih Korejcev za pomiritev v Koreji; Molotovova izjava, da so v Moskvi pripravljene opustiti svoje zakrknjene stališče proti prostovoljni repatriaciji ujetnikov, kar je še pred nedavnim bilo »conditio sine qua non«, s katero so hoteli izvojevati »zmago« v korejskem premirju; ob teh dveh »senzacijah«, ki postajata na glavo dosejane sovjetske stališče v korejskem vprašanju in obenem dokaj očitno priznavata, da je bila »modra Stalinova« politika nepravilna, pomeni »manjšje« presežne tudi izjava Višinskega, da je Sovjetska zveza pripravljena privoliti v konvencijo o razorožitvi in o kontroli nad atomsko energijo, se pravi v nekaj, o čemer Višinski še pred odhodom po nova navodila v Kremelj ni hotel niti slišati. Če k tem »obratom« dodamo še predlog generala Čujkova, da se britanske in sovjetske oblasti v Nemčiji pogovorijo o letalskih incidentih nad nemškimi ozemljem, glede katerih so Rusi najprej zavzeli docela iztivalno stališče, pa so potem brž spreminili svoje »mišljenje« in se pokazali pripravljene na spravo, imamo kar dovolj »dokazov«, da prihajajo iz Kremija nove direktive, ki v marsikaterem pogledu postavljajo na glavo dosedanje zunanje-politične »principe« moskovske vlade.

Kakor koli že gledamo na vse te dogodke, vendar privedemo do zaključka, da pomeni nov kurz v sovjetski politiki revizijo trmastihih Stalinovih konceptov: kremeljska politika »hladne vojne«, prepovedanje, izvajanje in zastraševanje, ki je zašla v slepo ulico, iz katere se skušajo sedaj izmotali z najrazličnejšimi prijemi. Gre torej za očitno zmagovanje mednarodnega javnega mnenja, ki je soglasno obsodilo sovjetsko prenapetost; gre za uspeh politike solidarnosti svobodoljubnih narodov, ki se niso ustrelili še takšnih naporov, ko je šlo za utrditev miru in za ureditev mednarodnih odnosov...

Toda seznam teh »sprememb« ne bi bil popoln, če bi ne omenili še presenečenja, ki ga je privedel sklep Varnostnega sveta, da za novega generalnega tajnika Organizacije združenih narodov predlagajo malo znanega švedskega vladnega uradnika Daga Hammerskjölda (izg. Hammerseld).

Znano je, da so bili za naslednika Norvežana Trygve Lieja predlagani najraznovejši politiki — od gospe Vijajalakshmi, sestre indijskega predsednika vlade Nehruja, do Kanadčana Leasterja Pearsona, od Mehikance Padille Nerva do Libanonca Charlesa Malika — vendar v Varnostnem svetu ni v nobeno smer glasila med predstavniki petih velesil. Nenadoma pa je prišla iz New Yorka vest, da so se predstavniki velesil sporazumeli ob imenu Šveda Hammerskjölda. Značilno je, da je bil ta švedski uradnik izvoljen tisti dan, ko je Višinski prvič prisostvoval seji

Varnostnega sveta, odkar se je vrnil iz Moskve, kjer se je posvetoval z Malenkovom. Ta »slučajnost« je nujno vzbudila komentarje!

Položaj Organizacije združenih narodov je bil že precej časa pereč: na eni strani očita obstrukcija Sovjetske zveze, na drugi strani neprestano uveljavljanje ameriških političnih in policijskih organov pod vodstvom McCarrana v zadeve in personalno politiko sekretariata OZN, sta vsaj nekoliko omajali mednarodni ugled te svetovne organizacije. K temu je še pripomogla afera okrog Trygve Lieja in odnos Sovjetske zveze, Kitajske in Severne Koreje do obojestranskih sil OZN, ki se borijo na korejski fronti. Trygve Lie je dovolil ameriškim preiskovalnim organom precejšnjo samopomočnost v odnosih do personala OZN, vzhodni blok pa je ob vsaki priložnosti in z vso svojo propagando prezal in celo zanimalo intervencijo OZN v Korejo, ko jo je označeval kot »ameriško imperialistično infiltracijo«. Danes se Ču En Laj, Kim Ir Sen in celo Molotov sklicujejo na OZN, ko pišejo ali pa pozivajo Združene narode, naj podprejo akcijo za sklenitev premirja v Koreji...

Kakšna bo vloga Daga Hammerskjölda na položaju generalnega sekretarja Združenih narodov?

Na to vprašanje je lahko več odgovorov: Hammerskjöld je v mednarodnem političnem življenju skoraj nepopisan list. Podatki o njem govorijo, da je dober administrativni uradnik, strokovnjak za finančna vprašanja in človek, s katerim »lahko sedijo za isto mizo i zahodni i vzhodni politiki«. Slej ko prej je k so glasju med velesilami pripomogla vloga švedske, ki se trdno oklepa svoje nevtiralnosti in je nekaka transmisija za politične kombinacije med Moskvo in zahodnimi prestolnicami. Vse to nam govori, da so se velesile ob Hammerskjöldu sporazumele na zmanjšanje vloge generalnega sekretarja Združenih narodov. To naj bi bila v končni posledici »koncesija«, ki jo dajejo zahodne velesile Moskvu...

Prav takšne »koncesije« pa vzbujajo nekako nejasnost, kaj se dogaja — ali pa se bo že zgodilo — v »ozadju«, posebno še, ker nekateri listi pišejo, da je Dag Hammerskjöld tisti, ki naj pripravi vse potrebno za sestanke med Eisenhowerjem, Churchillom in Malenkovom...

Vse to so slej ko prej ugotovili. Toda ime Hammerskjöld je že danes povezano z neštetimi kombinacijami, tako da ima človek vtis, da je s tem nenavadnim švedskim imenom povezano določeno zgodovinsko obdobje.

Od Združenih narodov je odvisno, kako bodo znali izkoristiti te nepričakovane »spremembe«, ki v sedanjem trenutku sicer dokazujejo uspeh in zmago miroljubnih narodov in odločnosti pri utrjevanju mednarodnih odnosov, za še večjo poglobitev temeljev, na katerih stoji OZN in v katere ima miroljubno človeštvo tudi danes največ upanja...

Dr. D. S.

Cistka v vzhodnonemški socialistični stranki

Berlin, 3. aprila. Zahodnonemška časopisna agencija poroča, da je bila v organizacijah vzhodnonemške social. stranke v Auerbachu in Freiburgu na Saškem končana čistka zaradi odstopa z linije stranke. Predsednik, podpredsednik in načelnik oddelka za propagando v Auerbachu so bili izključeni iz stranke, v Freiburgu pa sta bila aretirana direktor tovarne svinec in njegov soodavec — oba člana enotne socialistične stranke, predsednik in več voditeljev organizacije na so bili disciplinsko kaznovani.

V ponedeljek začetek pogajanj o korejskem premirju

Dvoje vprašanj Zdruzenega poveljstva — Severnokorejske oblasti so izpustile 14 francoskih državljanov

Tokio, 3. aprila (UP). Zvedelo se je, da bodo predstavniki Zdruzenega poveljstva zahtevali v ponedeljek na sestanku s kitajsko-severnokorejskimi predstavniki odgovore na nekaj vprašanj pred nadaljevanjem pogajanj o premirju. Čeprav je poveljniki obojestranskih sil Zdruzenega poveljstva sprejel s popolnim zaupanjem kitajsko-severnokorejske predloge, želi vendar, da bi bila pred tem razčiščena naslednja vprašanja: prvič, kaj je Ču En Laj namestnik, ko je zavrnil načelo pristojnosti repatriacije, medtem ko se hkrati strinja s tem, da ujetniki ne bodo reparirani proti svoji volji, in drugič, kako naj bi rešili vprašanje 38.000 kitajsko-severnokorejskih ujetnikov, ki nečesto biti repatriirani in ki naj bi prišli pod var-

stvo neke nevtralne države, kakor je predlagala Kitajska. Pričakujejo, da bo general Clark pred ponedeljskim sestankom, na katerem bodo proučevali zamenjavo bolnih in ranjenih ujetnikov, poslal novo pismo kitajsko-severnokorejskim predstavnikom. Sodiijo, da je v pismu izraženo soglasje, naj bi bil sestanek v ponedeljek in da bi bil določen tudi čas sestanka. Ameriški minister za vojno Robert Stevens, ki je bil nekaj dni na Koreji, je izjavil pred odhodom v ZDA, da imajo čete Zdruzenega poveljstva na Koreji zadostno količino streliva. Pregledal je čete na Koreji, da bi ugotovil, če so točne trditve, da je pomanjkanje streliva oviralo napore Zdruzenega poveljstva na Koreji.

Francosko ministrtvo za z-

nanje zadeve je sporočilo davi, da je načelnik oddelka sovjetskega ministrtva za zunanje zadeve za Zahodno Evropo obvestil francoskega veleposlanika v Moskvi Louisa Joxa, da so severnokorejske oblasti izpustile 14 francoskih državljanov, ki so bili internirani. Ti francoski državljanji bodo v kratkem pripelji v Moskvo.

Izgube na korejskih bojiščih

Peking, 3. aprila. Agencija Nova Kitajska poroča, da so kitajske in severnokorejske obojestrane sile onesposobile od decembra leta 1952 do februarja letos 36.502 sovražna vojaka ter sestrelile in poškodovale 1262 letal. Sovražnik je izgubil vojakov leta 1951/52 nad 10.000 mož in 297 letal. Napadi kitajskih in severnokorejskih obojestranskih sil pa so se zimo počeli v primerjavi s preteklim letom, na padli nasprotnikovih obojestranskih sil pa so se zmanjšali od 459 na 219. Agencija Nova Kitajska navaja te podatke kot dokaz, da se je okrepil vojaški potencial kitajskih in severnokorejskih sil.

Sestanek izvršilnega sveta UNESCO

Pariz, 3. aprila (AFP). Osmea aprila se bo tukaj sešel izvršilni svet organizacije ZN za prosveto, znanost in kulturo. Na tem sestanku bodo določili kandidate za generalnega direktorja UNESCO. Izvršilni svet bo določil dan in dnevi red konference ter upoštevati izjave madžarske in češkoslovaške vlade, da bosta obe državi zstopili iz članstva UNESCO. Pričakujejo, da se bo splošna konferenca začela konec maja.

Med bunkerji in žičnimi ovirami v Berlinu

Meseca marca je s prejemane beguncev v zahodnem Berlinu pove, da je prejšnji mesec pribezalo iz sovjetske cone okoli 49.000 ljudi. To že ni več navadno begunstvo, temveč pravo preseljavanje naroda, ki ga ne morejo omejiti najrazličnejše vrste za prehod čez mejo sovjetske cone. Vojna ob onski meji okrog zahodnega Berlina je danes že nekakšna inspekcijska dobro utrjene fronte. Glavna zveza s severom je bila dosti Oranienburška cesta, a že nedaleč od njenega začetka je zapisano na veliki deski, da je samo še 450 m do sovjetske cone. Ob cesti stojijo na eni strani obojestranski stražniki tako imenovane ljudske policije (Volkspolizei — Vopo), na drugi strani pa stražniki zahodnega Berlina. Tako je tudi na obeh straneh drugih cest in

Po sestavi avstrijske vlade

Dunaj, 3. aprila (Tanjug). V zadnjih 24 urah, odkar je bila sestavljena nova avstrijska vlada, se v vrstah ljudske stranke že čuti propagandna delavnost, ki naj bi dokazala, da socialisti niso pri pogajanjih nicesar dosegli. »Neue Wiener Tageszeitung« piše danes na uvodnem mestu, da ima Ljudska stranka pet ministrov in dva državna sekretarja v vladi, socialisti pa samo štiri ministre in dva državna sekretarja. Tak način komitentiranja najnovjših dogodkov v Avstriji je vsekakor namenjen predvsem članom ljudske stranke, ki naj vedo, da imajo socialisti, čeprav so se na volitvah okrepili, vendarle enako število resorov.

Dosedanji avstrijski kancler ing. Leopold Figl je postal ravnatelj Kmečke zveze. Na tem položaju je bil tudi pred sedmimi leti, ko je postal kancler. Računajo, da je to priprava za postavitve Figla za predsednika ljudske stranke, ko bodo znotraj stranke odpravili nekatera nesoglasja. Novi avstrijski kancler ing. Raab je izjavil danes, da bo vlada objavila deklaracijo o sodelovanju socialistov in ljudske stranke 15. t. m. v parlamentu in da bo začasni proračun podaljšal do konca leta.

Konferenca za jedrske raziskave

Rim, 3. aprila (Reuter). Evropski svet za jedrske raziskovanje je na včerajšnjem sestanku ocenil, da bodo za gradnjo velikega laboratorija za jedrske raziskave v Zenevi in dela v tem laboratoriju porabili v prvih sedmih letih približno 12 milijonov švicarskih frankov. Na zasедanju sveta je bilo 53 strokovnjakov za jedrsko fiziko iz 12 držav ter predsednik evropskega sveta in UNESCO. Prihodnje zasédanje sveta bo konec junija t. l. v Zenevi.

Še enkrat: Steinacher!

Vsi vemo — Jugoslavlani in Avstrijci, — kolikšino olajšanje pomeni za obe sosednji državi dobro medsebojno razumevanje in sodelovanje. Korist od tega sodelovanja imata v enaki meri obe državi: s tem je povečan trgovinski promet, po katerem tehta i Avstrija i Jugoslavija, poglobljena je kulturna izmenjava, življenje naše narodnostne manjšine na Korškem se je v mnogem zboljšalo, težnja avstrijske republike po neodvisnosti dobiva vsesplošno podporo naše države; sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo je rodilo dobre sadove, ki so še posebno pomembni pri naporih množiljubnih narodov za utrditve miru...

Vendar so se našli ljudje, ki v svoji zaslepljeni sovinstični zagriženosti poskušajo vse, da bi te dobre odnose omajali in da bi zanehtali razdor med obema državama, ne oziraje se pri tem na hude posledice, ki bi nastale tedaj, če bi njihovo podlo spletkarjenje kakor koli uspelo...

Med to sicer majhno kliko spada tudi prosluli pomenčevalec in nacistični priganec Steinacher, ki se ob vsaki priložnosti trudi, da bi ikodial prijateljskim odnosom med Avstrijo in Jugoslavijo. Steinacher je namreč v glavnem koronarni listu Avstrijske ljudske (katoričke) stranke »Volkszeitung« vsilil članek, ki na skrajno žaljivo način blati in kleveta našo državo. Gre namreč za pisarjvo »München« v taborišču pri Vriscu, kjer »opisuje« nekake »povojne zločine« in jugoslovanskem taborišču za vojne ujetnike. List našteva »prijete«, ki so baje izpovedale, kako so morali l. 1949 nekateri nemški vojni ujetniki mučiti druge vojne ujetnike — predvsem Avstrijce, da »bi si s tem popravili svoj lastni položaj«.

Ni naš namen, da bi odgovarjali na te slej ko prej samljive »dokaze«, pač pa nam gre bolj zato, da ugotovimo namero, ki so jo imeli i vredniki lista »Volkszeitung« i sam Steinacher, ki si je na vse načine prizadeval, da bo ta članek objavljen. Do »senzacije«, ki jo je hotel list vzbuditi na Korškem, je res prišlo. Toda za se nam, da je bil uspeh tega nesramnega pisarjenja prav nasproten sistemski, ki so ga hoteli doseči Steinacher in njegova okolica. Ne samo Slovenci na Korškem, pač pa tudi pošteni Avstrijci so se zgrabilo v tej nacionalistično-sovinstični mahinaciji, avstrijsko javno mnenje — razen seveda tistih, ki so zmeraj praprijatelj predprijatelj vsakemu protijugoslovanskemu akcijo — pa je ta sovražni napad obsodilo in zavrnilo.

Mnenja smo, da takšno pisanje, ki je iz irte zvitosti in spleh nima nobene podlage, razen seveda očitnega namena zastrupiti dobre avstrijsko-jugoslovanske odnose, bržkone ni koristno niti za samo Avstrijsko ljudsko stranko, katere voditelji so se sami izrekli za prijateljsko sodelovanje med obema sosednjima republikama. Prav tako pa smo mnenja, da je v ikodial same Avstrije, njene samostojnosti in demokratičnosti ter njene položaja v svetu, če dopuščajo, da se v javnem življenju iveri zlonamerni vpliv okorelih nacističnih prisklednikov Steinacherjevoga kova. Avstrijci naj sami pomislijo, komu lahko v prvi vrsti služi takšno rovarjenje...

Potresi v Turčiji se nadaljujejo

Carigrad, 3. aprila (Tanjug). Ker se potresi v Turčiji še vedno ponavljajo, so odpotovali v zahodno Anatolijo najbolj znani turški geologi, da bi preiskali vzrok za potrese. Po prvih obvestilih, ki so jih dali turški znanstveniki, bodo potresi trajali še ves mesec in bodo različne jakosti. Prebivalstvo so opozorili, naj bo ves čas previdno.

Častno priznanje jugoslovanskim delavcem v Franciji

Pariz, 3. aprila. Na pariškem sedežu mednarodnega urada dela je bila mala svečanost ob zaključku 6.mesečne prakse 48 jugoslovanskih delavcev, ki so bili v raznih podjetjih francoske industrije. Naši delavci so bili v Franciji v okviru tehnične pomoči, ki jo daje OZN nezadostno razvitem državam.

V navzočnosti zastopnika francoskega ministrtva za de. lo, podpredsednika upravnega sveta mednarodnega urada dela in predsednika ekonomskega sveta Francije Leona Jouhauxa, jugoslovanskega generalnega konzula v Parizu Todorija in jugoslovanskih delavcev je slovesnost začela ga. Jouhaux. Toplo je pozdravila jugoslovanske delavce in pohvalila resnost, s katero so se lotili naloge, da bi pridobile izkušnje prenesli v svojo domovino in s tem pomagali za njeno industrializacijo. Jugoslovanski delavci so bili v vsakem oziru odlični in so delali v splošno zadovolj-

Častno priznanje jugoslovanskim delavcem v Franciji

stvo. Vsa ravnateljstva tovarn, kjer so delali, so pohvalila njihovo nenavadno lepo vedenje in odnos do dela ter drugih delavcev.

V imenu jugoslovanskih delavcev se je v francoskem jeziku, ki se ga je naučil med prakso, zahvalil vsem Stane Rebold, mlad delavec iz tovarne avtomobilov na Tezmem pri Mariboru. Po slovesnosti so jugoslovanskim delavcem priridili zakusko in pri tej priložnosti jih je toplo pozdravil tudi Leona Jouhaux.

Med bunkerji in žičnimi ovirami v Berlinu

Meseca marca je s prejemane beguncev v zahodnem Berlinu pove, da je prejšnji mesec pribezalo iz sovjetske cone okoli 49.000 ljudi

Statistika uradov za sprejemanje beguncev v zahodnem Berlinu pove, da je prejšnji mesec pribezalo iz sovjetske cone okoli 49.000 ljudi. To že ni več navadno begunstvo, temveč pravo preseljavanje naroda, ki ga ne morejo omejiti najrazličnejše vrste za prehod čez mejo sovjetske cone. Vojna ob onski meji okrog zahodnega Berlina je danes že nekakšna inspekcijska dobro utrjene fronte. Glavna zveza s severom je bila dosti Oranienburška cesta, a že nedaleč od njenega začetka je zapisano na veliki deski, da je samo še 450 m do sovjetske cone. Ob cesti stojijo na eni strani obojestranski stražniki tako imenovane ljudske policije (Volkspolizei — Vopo), na drugi strani pa stražniki zahodnega Berlina. Tako je tudi na obeh straneh drugih cest in

maršije imajo stražniki Vopo svoje močne bunkerje ali pa vsaj goste žične ovire okrog svojih stražnic. Za stražnicami so nove ceste, po katerih se vsak dan pomikajo oddelki policije, ki odhajajo na svoja večera prepejavo: »Wir halten die Treue, Genosse Wilhelm Pieck!« (Ostali ti bomo zvesti, tovarni Wilhelm Pieck).

Za mediconski promet eta je proti avtomobilska cesta in cesta proti Hamburgu, ceste v Potsdamu se s meje posluževati samo še članj zahodnih vojaških misij v Potsdamu, kadar hodijo iz svojih bivališč v službo. Kjer gre meja skozi gozdove, so vzhodnonemški policisti ob meji gozd izsekali ali pa so drevesa prepleli z bodečo žico. Cesta Spandau—Kladow je

Se bo odprlo? Kaj je zadaj?

SOVRAŽNIK PRED VRATI

Italija se iz težke krize po izkrcanju zahodnih zaveznikov 8. novembra 1942 v francoski Severni Afriki ni več izklopala. Tudi Mussolini je pozneje imenoval nesrečni 8. november »preludij v izdajo Badoglije Italije«.

Iste tedne so se nad nesrečni Ducejev imperij začeli zgrinjati črni oblaki tudi iz Nilove doline. Od egiptovskih meja, kjer je malo prej Mussolini že čakal na konju, da bo kot novi Cezar vkorakal v zgodovinsko Nilovo delto, je Montgomeryjeva Osma armada po odločilni zmagi pri El Alameinu kot vihar začela pometati Messejeve in Rommelove divizije preko Libijske in Tripoliške puščave, da si je zmagovalec zaslužil celo naslov »viskont Elalameinski«. Namesto Hitlerjevih klešč, ki naj bi s Kavkaza in iz Egipta odrgale zaveznike od perzijske nafte in nemškimi polkom odprle pot v Indijo, so nepričakovano zrastle iz Egipta in Alžira druge, ki so trgale od Italije njene zadnje afriške posesti ter zaveznikom odpirale vrata v evropsko trdnjavo.

Spomladi 1943 so se razmere naglo slabšale. Za El Ageilo in Bueratom so se vrstili laško-nemški porazi pri Medenini, Maretu in odločilni pri Badi Akaritu blizu Gabesa. Prišlo je Hitlerjevo povelje, naj se tepeni Rommel, ovenčan z najvišjim odlikovanjem, vrne domov in »poskrbi za svoje zdravje«.

Benito Mussolini, »Geschichte eines Jahres«, Mondadori, Milan 1946, str. 3.

SOVRAŽNIK PRED VRATI

Udarila je ura tudi Mussolinijevemu ljubljencu, generalu Giovanniju Messeju, ki ga je z njegovo prvo armado, izbrpano od 2000 km dolgega bega brez oddiha skozi puščavo, v slanem tuniškem močvirju »doletela« čast zadnjega odpora Osi na afriški zemlji, kakor pravi 1083. vojno poročilo glavnega stana italijanskih obojestranskih sil. To uradno oznanilo dodaja kakor z obenjšajskim humorjem, da so vojaki, ki so se zadržali junosko, »izpolnili vse zadane jim naloge«. Račun stare Kartagine, ki jo je pred več kot dvema tisočletjema blizu tam Messejev antični prednik premagal, uničil, preoral in posejal s soljo, da bi na njenih tleh niti trava več ne rastle, je usoda sedaj skoraj na istem mestu poravnala. Z onim starodavnim razbojništvom se je rimski imperij na afriški celini začel, s tem porazom končal. In nič ni moglo zmanjšati usodnega udara rimskemu napuhu, da je Mussolini generala Messeja, ki se s porazenimi ostanki svoje vojske ni mogel več rešiti preko »pokopališča« italijanskega trgovskega brodovja v sicilski ožini, v tolažbo povihal v maršala. Duce takrat še ni slutil, da maršal Giovanni Messe, čeprav brez koničaste brade, bledega obraza in nemirnega pogleda, kakor si je Mussolini vedno predstavljal izdajalca, ne bo v ujetništvu nič pogrešal rimske tolažbe in da bo kmalu postal Mussolinijev »največje in najneprijetnejše razočaranje«, »najbolj klasičen in zasovraževan izdajalec, kar jih je Badoglio zbral okoli sebe in vzel pod svoje varstvo.«

SOVRAŽNIK PRED VRATI

Udarila je ura tudi Mussolinijevemu ljubljencu, generalu Giovanniju Messeju, ki ga je z njegovo prvo armado, izbrpano od 2000 km dolgega bega brez oddiha skozi puščavo, v slanem tuniškem močvirju »doletela« čast zadnjega odpora Osi na afriški zemlji, kakor pravi 1083. vojno poročilo glavnega stana italijanskih obojestranskih sil. To uradno oznanilo dodaja kakor z obenjšajskim humorjem, da so vojaki, ki so se zadržali junosko, »izpolnili vse zadane jim naloge«. Račun stare Kartagine, ki jo je pred več kot dvema tisočletjema blizu tam Messejev antični prednik premagal, uničil, preoral in posejal s soljo, da bi na njenih tleh niti trava več ne rastle, je usoda sedaj skoraj na istem mestu poravnala. Z onim starodavnim razbojništvom se je rimski imperij na afriški celini začel, s tem porazom končal. In nič ni moglo zmanjšati usodnega udara rimskemu napuhu, da je Mussolini generala Messeja, ki se s porazenimi ostanki svoje vojske ni mogel več rešiti preko »pokopališča« italijanskega trgovskega brodovja v sicilski ožini, v tolažbo povihal v maršala. Duce takrat še ni slutil, da maršal Giovanni Messe, čeprav brez koničaste brade, bledega obraza in nemirnega pogleda, kakor si je Mussolini vedno predstavljal izdajalca, ne bo v ujetništvu nič pogrešal rimske tolažbe in da bo kmalu postal Mussolinijev »največje in najneprijetnejše razočaranje«, »najbolj klasičen in zasovraževan izdajalec, kar jih je Badoglio zbral okoli sebe in vzel pod svoje varstvo.«

PO SLEDOVH RIMSKE VOLKULJE

In vendar je general Franco že februarja 1937, ko je vabil Madrid k predaji, obetal v letaku Spancem nekaj povsem drugega: »Ideja, ki vam jo prinaša Francova vojska, je ideja pravičnejše razdelitve bogastva in zlasti boljše človeške dostojanstva. To je ideja nacionalno-sindikalne, korporativne, katoliške in latinske revolucije.«

In vendar je general Franco avgusta istega leta zapisal v 12. točki svojega falangističnega programa: »Neznosno je, da žive velike množice španskega ljudstva v bedi, ko uživa majhna plast vse razkožje, ki si ga more izmisliti.«

In vendar je general Franco po bitki za Teruel, ki mu je požrla vse pripravljene sile za napad na Madrid, v svojem »Fuero del Trabajo« Spancem obetal, da bo dal bogastvo v službo narodu in da bo njegova »revolucija« Spancem za vselej vrnila domovino, kruh in pravičnost.«

Danes Franco o vsem tem molči; tisto je bila samo vojna zvižaja v strateški stiski. Caudilova Španija so pošastni zidovi,

22 W. Beumelburg, n. n. m., str. 110.

23 Gen. F. Belfort, n. n. m., III, str. 199.

24 Prav tam, III, str. 253.

25 Slovenec, 13. maja 1943.

26 B. Mussolini, n. n. m., str. 13.

Kako bodo reorganizirali delovne zadruga v Loški in Cerkljiški dolini

Uredbo o imovinskih odnosih v pred kratkim izdani Izvršni svet, so notrajski zadrugi toplo pozdravili. V vseh vaseh kmetje zdaj mnogo razpravljajo o delovnih združevih. V postojanskem okraju dela namreč 9 zadrug, od katerih je 8 v Loški in Cerkljiški dolini. Marsikje so zadrugi že skili, cali izredne občne zbornice ali sestanke, na katerih ocenjujejo gospodarske pogoje zadrug. Poněkod so se zadrugi že odločili, da bodo zadruga reorganizirali.

Še nekaj časa tako kot doslej, kasneje pa bodo preuredili zadruga v državno posestvo. Zadruga ima namreč 228 hektarov agrarne zemlje — le 2 zadrugi sta vložila 16 hektarov travnikov.

Zadrugi v Zerovnici razpravljajo o tem, da bi se združili s kmetijsko zadrugo. V okviru kmetijske zadruga bodo nato lahko še bolj kmetovali, kajti vsa vas vodi v poljedelstvu enoten vaški kolobar.

Kako se bodo odločili zadrugi v Podcerklji in v Orehku pri Postojni doslej še ni znano. Eni kakor drugi so lani še dokaj dobro kmetovali. Pridelali so lep semenski krompir itd. Vsekakor bodo morali v orehoviški zadrugi urediti odnose med člani. Posamezniki zadrugi namreč izkoriščajo zadruga, ne konje v svoje privatne namene, kar zelo škoduje zadruginemu gospodarstvu.

Danes zvečer bodo imeli izredni sestanek tudi zadrugi v Igi vasi. Menim, da se bodo morali ob tej priložnosti marsikaj pogovoriti. Zadrugo go. spodarstvo je namreč zadnja leta zmeraj bolj nazadovalo. Zadruga je imela lani 20% dohodkov pri trgovini, 70% pa pri prodaji lesa. Tudi živine imajo zelo malo (8 glav goveje živine, 2 para konj, 2 plemenski svinji in 4 ovce), čeprav bi je lahko imeli glede na velikost krmne baze (imajo 32 hektarov

travnikov, 18 hektarov pašnikov in 27 hektarov senožeeti) štirikrat toliko. Tudi hektarski pridelek krompirja je bil lani na zadruginih njivah sorazmerno majhen (80 stotov), medtem ko so imeli okoliški zasebni kmetje tudi čez 120 stotov. Raza tega izkazuje knjigovodstvo še zelo nizko mlečnost krav — okoli 550 litrov na leto.

Iški zadrugi se bodo morali na sestanku temeljito pogovoriti o bodočem delu. Dobro naj razmislijo o tem, če ima zadruga vse pogoje za gospodarski razvoj. Kakor je znano, bodo morale postati vse tiste zadruga, ki bodo po reorganizaciji še ostale, močna kmetijska posestva, ki se bodo ukvarjala

samo s kmetijstvom (le-ta bo tudi glavni vir dohodkov).

Tudi zadrugi v Planini, v Ravnah, v Ložu in v Cerklji bode morali o marsičem razmisлити. Zadruga v Planini je imela letos nizko vrednost delovnega dne (najmanjši od vseh zadrug), hkrati pa so opravili zadrugi lani veliko več delovnih dni kot predlanski, čeprav so imeli manjšo proizvodnjo. Cerkljiški zadrugi pa so se lani preveč ukvarjali s trgovino (preprodajo lesa in živine). Siri se glas, da je nek član zadruga z nakupom in preprodajo živine zaslužil nad 2 milijona din. Zadruga bi imela lahko med drugim tudi še enkrat več živine.

IZ CELJSKO-OKOLIŠKEGA OKRAJA:

Sedaj štiri delovne zadruga — v bodoče dve državni posestvi

Zadrugi v nekaterih delovnih združevih v celjsko-okoliškem okraju so že začeli reorganizirati svoje zadruga. Iz sedanjih delovnih zadrug v Arji vasi, ki je delovala izključno na zemlji splošnega ljudskega premoženja, bo nastalo državno posestvo. K temu posestvu bo

spadala še zemlja splošnega ljudskega premoženja sedesadnih delovnih zadrug v Veliki Pirešici ter Petrovci in že prej preosnovane delovne zadruga v Drešnji vasi. Ostali člani delovnih zadrug pa se bodo vključili v kmetijsko zadrugo v Petrovcih.

Delovna zadruga v Sempetru ob Savinji je prav tako razpolagala samo z zemljo splošnega ljudskega premoženja. Ta in bo državno posestvo v Založah bosta odsej sestavljali večje državno posestvo.

Na zboru zadruginih delovnih zadrug »Hmeljark« v Zalcu se je 5 kmetov odločilo za izstop iz zadruga. Zemljo splošnega ljudskega premoženja, s katero je doslej upravljala delovna zadruga »Hmeljark« pa bo dobil hmeljarski inštitut.

Z zaplembo nad lubadarja in za boljši odnos do ljudskega premoženja

Pravkar sem se vrnil s potovanja po prelepi Sloveniji. Razen številnih naporov za boljše sedanjost in bodočnost sem opazil mnogo primerov sebičnega, malomarnega in škodljivega odnosa do ljudskega premoženja.

Ob tej priložnosti želim opozoriti samo na odnos do gozdnarstva, ki je sramoten za vsa Slovenijo in povzroča slovenskemu ljudstvu leto za letom milijonske izgube — morda celo milijardo škodo. Strokovno in dnevnogospisje nenehno poudarja nevarnost, ki grozi smrekovim gozdovom od lubadarja. V razpravah, člankih in predavanjih, je bila že izčrpno obdelana škoda, ki jo je utrpelo naše gospodarstvo zaradi propadanja dreves. Oblastni organi pošiljajo okrožnice in se sklicujejo na zakonite predpise. Vsi ljudski odbori in zadruga so dobili brošure, ki pojasnjujejo

nevarnost lubadarja in svetujejo ustrezne zadržne ukrepe. Posamezni gozdarji so v mnogih gozdovih revirjih dokazali, da je lubadarja možno uspešno odvrniti s primernimi varstvenimi in zatiralnimi ukrepi.

In rezultat? Lubadar se vedno bolj širi, pri tem pa mu še pomagajo prav tisti, ki so neposredno najbolj odvisni od stanja gozdov.

Vsak kmet, lastnik in upravniki gozdov danes že ve, da so polomljene in ranjene smreke, neopazljivi vrhovi in veje ter zlasti neobdelani smrekovi hodi gnezdišča lubadarja. Navzlic temu je prav sedaj, ko začena lubadar rojiti, po vsej Sloveniji še mnogo polomljenih smrek, nepopravljenih posek in stotisoče neobdelanih hlobov. Skladi takih hlobov so po gozdovih, ob cestah, na železniških postajah, na žagah, skladiščih, dvoriščih, gradbiščih itd. Če bi hoteli popisati vse skladiše bi morali organizirati množično popisovalno akcijo; za objavo popisa pa bi moral iziti Slovenski poročevalec vsaj na 48 straneh.

Nevarnost je treba odpraviti takoj; sicer se bodo v smrekah in hloboh množile milijarde smrekovih lubadarjev, ki bodo odleteli tudi v več kilometrov oddaljene gozdove in povzročile propadanje obsežnih predelov smrekovih gozdov ter zahtevale ogromne gnotne izdatke in številno delovno silo za njihovo zatiranje.

Vse doslej niso imeli članki, okrožnice, brošure in predavanja zadovoljivega uspeha. Zato predlagam: Vsi ljudski odbori naj takoj zaplenijo vsak neobdelani smrekov hlobo, ne glede na to, kje se nahaja in kdo je njegov lastnik. Zaplenjene hlobo naj obelijo s svojimi stalnimi ali v ta namen najeti delavci. Tako pripravljene hlobo naj ljudski odbori prodajo najboljšemu kupcu. Izkupček ne bo majhen. Priobljena sredstva naj se porabijo za gradnjo stanovanjskih hiš.

Za tak ukrep ne bo težko najti zakonite pravne osnove, ker gre za čuvanje ljudskega premoženja. Vsekakor bo koristen. Na eni strani bi s tem odstranili nevarnost epidemije v gozdovih, na drugi pa bi precej povečali sredstva za rešitev perečega stanovanjskega vprašanja. Raza tega bi deloval tak ukrep vzgojno na gozdarsko osebo, gozdne delavce in gozdne posestnike ter bi pomagal tudi prispevek k zboljšanju odnosov našega človeka do gozda.

Sedanji lastniki neobdelanih smrekovih hlobov bodo ob izvedbi tega za splošno nujno potrebnega in koristnega ukrepa vsekakor utrpeli precejšnjo materialno škodo. Delovni kolektivi podjetij, gospodarstev in zadrug naj pokličejo na odgovornost tiste, ki so odgovorni. Privatniki naj pripijejo škodo sami sebi. Ljudski odbori naj zahtevajo od gozdarskih nadzornih organov, da pregledajo stanje gozdov in poseke tako državnega, kakor zadrugnega in privatnega sektorja ter da nastopijo proti vsem, ki z napačnim ali površnim delom ogrožajo dragoceno ljudsko premoženje.

Inz. Jacques Greutert iz Londen, ki je te dni predaval našim strokovnjakom o gradnji cest ter cestnovzdrževalni službi. Naši strokovnjaki za ceste so angleškega gosta zainteresirali med drugim za vrsto perelič vprašanj naše cestne službe in mu nakazali nujno potrebo po rekonstrukciji naših cest s pomočjo moderne mehhanizacije, kakršno so oblikovali v filmih na predavanjih dragoga gosta.

Prva tovarna parnih turbin na Balkanu

Na praznik dela 1. maja bo začela v Karlovcu obratovati tovarna parnih turbin »Edvard Kardelja«, ki je prva te vrste na Balkanu. Dvorane in delavnice te tovarne zavzemajo površino nad 18.000 kv. metrov. Konec leta bodo v tej tovarni izdelali prve parne turbine z zmogljivostjo 12.500 kilovatov, med drugim tudi za termoelektrarno v Kostolcu v Srbiji.

V Žrečah se oglaš vedno več kupcev

Zreška tovarna kovanega orodja je že s svojo dosedanja proizvodnjo osvojila domača tržišča in našla kupce tudi v tujini. Tovarniške obrate se modernizirajo z novimi stroji. Od letošnje proizvodnje bodo prodali v tujino okoli 200 ton svojih izdelkov, med drugim tudi v Urugvaj in Turčijo. Računajo, da bodo letos sprejeli še 150 novih delavcev, predvsem strugarjev.

Pojasnilo o nakupovanju blaga od inozemcev

Beograd, 3. aprila. — Zaradi različnega razlaganja podaljšanje veljavnosti odredbe o prepovedi uvoza nekaterih izdelkov, kakor tudi odredbe o načinu določanja vrednosti in uporabe koeficientov pri uvozu blaga, je dal državni sekretariat za gospodarstvo FLRJ naslednje pojasnilo: Na ozemlju FLRJ ne morejo kupovati domače fizične in pravne osebe blaga inozemskega izvora od tujih oseb, če je uvoz takega blaga prepovedan. Drugo blago je mogoče nabaviti le, če je pristojni državni organ izdal odobritev za plačilo in če je bila redno plačana carina ter napravljen obračun cen pri izvozu.

Poldrugo milijardo dinarjev za elektrarno „Nikola Tesla“

V prvi izmeni bo delalo tudi 900 mladincev iz Hrvatske

Za nadaljevanje del na gradbišču hidroelektrarne »Nikola Tesla« v Vinodolu bodo investirali letos približno poldrugo milijardo dinarjev. Te dni je

prispela prva mladinska delovna brigada iz Delnic, čez nekaj dni bo prispelo še 9 brigad iz prve izmene, v kateri bo delalo okoli 900 mladincev in mladink iz vse Hrvatske. Tudi letos se sodelovalo pri dograditvi te elektrarne okoli 5.000 mladih prostovoljcev. Med najtežja letošnja dela bo spadala dograditev pregrade v Lokvah, v katero bodo vgradili približno 180 tisoč kub. metrov gradiva ali dvakrat več kot lani. Akumulacijsko jezero za to pregrado bo vsebovalo 29 milijonov kub. metrov vode.

V kratkem bo v tej elektrarni začel obratovati tudi drugi agregat z zmogljivostjo 28.000 kilovatov. Medtem ko je znala lanska proizvodnja v hidroelektrani »Nikola Tesla« v Vinodolu nekaj manj kakor 20 milijonov kilovatih ur, bo dala ta elektrarna že letos 50 milijonov kilovatih ur.

Volitve v delavske svete

Napaka v »Naftic« uspeha volitev ni skalila — Žene zaostajajo — Še večje zaupanje delavcev

Priloge za volitve v delavski svet v »Naftic« v Lendavi letos delovnega kolektiva niso tako razgibale kot prejšnja leta. Razprava o delavskem samoupravljanju in samih pripravah za volitve je bila siaba, to pa zato, ker so na sestankih poleg predlogov za kandidiranje v delavski svet obenem obravnavali tudi pripombe k tarifnemu pravilniku. Toda to uspeha samih volitev, ki so bile v četrtek, ni skalilo, kajti letos so prvič predlagali kandidata za delavski svet sami proizvajalci neposredno na sindikalnem sestanku. Delavci so na sestanku odkrito povedali, da so pričakovali, da bo spet sindikalni odbor prečital listo »predlaganih« — ki so bili prej ponavadi tudi sprejeti. Ker te liste letos ni bilo, so bili delavci nekoliko v zadregi, koga naj bi na hitro predlagali. Vendar so bili predlogi kljub temu zelo dobri in je bilo tudi razmerje med predlaganimi delavci in uslužbenci pravilno. Predlagano je bilo skupno 75 kandidatov, od katerih je bilo 60 delavcev in 15 nameščencev. Od predlaganih kandidatov so bile 3 ženske, kar nekoliko ustreza razmerju zaposlenih žena. Izvoljenih je bilo 50 kandidatov in sicer 38 delavcev in 12 nameščencev. Največ glasov sta dobila obratovodja črpanja inž. Vladimir Škerget in obratovodja vrtnaja tov. Jurij Premuš. Udeležba na volitvah pa je bila 100%.

Zanimivo je bilo opazovati potek samih volitev. Vrtalec, polt z izplako, je razmišljal tudi PLESKAR, po možnosti črkoslikar, dobi takoj stalno službo.

»SLOVENIJA-VINO«, LJUBLJANA, Frankopanska 11 — Telefon 20-171.

»SLOVENIJA-VINO«, LJUBLJANA, Frankopanska 11 — Telefon 20-171.

Volitve v delavske svete so izvolili nov delavski svet 25. marca. Po skrbno pripravljani anketi, ki so jo izvedli pred volitvami, rudarjem pač ni bilo težko izbrati dobrih kandidatov. Od 114 predlaganih kandidatov je bilo izvoljenih 81. Volilna udeležba je bila v Trbovljah 96,6%, v Hrastniku pa 98,3%. Novi delavski svet rudnika Trbovlje—Hrastnik je sestavljen po večini iz rudarjev, ki delajo v proizvodnji. Teh je 58, ostali pa so nameščenci. Za volitve v delavski svet pa niso kandidirali nobene žene. Od prejšnjih članov delavskega sveta je bilo ponovno izvoljenih 26.

V celjski cinkarni so novi delavski svet volili pretekli četrtek. Od 69 predlaganih kandidatov so jih tokrat izvolili cinkarniški delavci, 150 za novi delav. Svet, med izvoljenimi kandidati je dobil največ glasov obratni inženir tov. Pipuš in sicer 667 glasov, za njim pa Urbančič 659, Kokičič 655, Lesek 654 itd. Med izvoljenimi kandidati je 19 članov Zveze komunistov. Edina predlagana uslužbenka je pri volitvah izpadla, tako da sestavljajo novi delavski svet le

moški. Da je ta delavski svet v resnici nov, dokazuje tudi to, da je v njem le 14 delavcev, ki so enkrat že opravili to šolo delavskega upravljanja, novincev pa je 34. Tudi v cinkarni so delavci volile voliti zelo resno in so mnogi sedeli tudi po pol ure in več pred kandidato listo, ter premišljevali, komu od predlaganih naj zaupajo važno in odgovorno nalogo v delavskem svetu.

Vsekakor kaže tako sam potek kakor tudi uspeh volitev v omenjenih podjetjih, da bodo novi delavski sveti uživali še večje zaupanje delavcev kakor prejšnji.

Holandska letalska družba KLM ima 70 štirimotornih ozimoma dvomotornih potniških letal. Letos namerava nabaviti 12 novih letal, odprodati pa milijono 5 starih potniških letal. Tovarni letalski promet te družbe se je lani povečal na 240 milijonov tonskih kilometrov, medtem ko je znašal predlanskim letu 225 milijonov tonskih kilometrov. V bližnjem gospodarskem letu pričakujejo še precej večje povečanje tovornega letalskega prometa.

Uspeli občni zbor Društva prijateljev Bele krajine

»Pričakovani smo veliko udeleženci, tako velika pa vendar le ne,« je dejal predsednik pripravljalnega odbora dr. Miha Kambič v svojem pozdravu na ustanovnem občnem zboru »Društva prijateljev Bele krajine«. Res je bila dvorana v Domu sindikatov napolna, tako, da je Bela krajina lahko zadovoljna, ker ji prijateljev ne manjka.

Po pozdravu je imel dr. Miha Kambič izčrpen referat o gospodarskem, prosvetno-kulturnem in zdravstvenem stanju Bele krajine. Podal je tudi predloge za nujne naloge, posebno se gospodarske, katerih bi se bilo treba v Beli krajini čimprej lotiti. Zelo zanimiv je predlog, naj bi v Beli krajini postavili tovarno, v kateri bi predelovali aluminij iz Stružice. Svoja izjavljala je tov. dr. Kambič strelil v osnovno misel, naj bi člani novega društva del svojega znanja in sposobnosti posvetili Beli krajini.

Rdeči križ je dobil pomoč za poplavlence

V našo državo so prispelo prve pošiljke, ki so jih poslala društva Rdečega križa iz raznih držav kot pomoč za kraje, ki so bili lani poplavljeni. Te pošiljke so prispelo iz Irške, Kanade in Švedske. Na poti so pošiljke iz ZDA in Švice; švicarski Rdeči križ je poslal dva vagona oblek.

Razstava francoske strokovne knjige v Sarajevu

V Sarajevu so 30. marca odprli razstavo francoske strokovne knjige, ki jo je organizirala Zveza društev inženirjev in tehnikov v Bosni in Hercegovini ob sodelovanju Narodne knjižnice v Sarajevu. Razstavo je odprl prorektor sarajevske univerze dr. Dragomir Čosić, nato pa je navzoče javne in kulturne delavce, profesorje, inženirje in tehnične pozdravil generalni konzul Francije v Jugoslaviji g. Ernest Auvynet. Na razstavi so zastopana najboljša dela iz fizike, kemije, elektrotehnike, strojegradnje, arhitekture, gradbeništva, geologije itd.

PRVI „TEDEN VOJAŠKIH VOJNIH INVALIDOV“

v Mariboru od 4. IV do 12. IV. 1953

SPORED KULTURNIH PRIREDITEV:

- 4. IV. 1953: ob 20. uri: Slavnostna akademija v dvorani Unlon.
- 5. IV. 1953: ob 10. uri: Spominska svečanost pred spomenikom v Ulici talcev;
- ob 11. uri: Koncert godbe JLA v Mestnem parku;
- ob 11. uri: Otvoritev razstave invalida slikarja kap. Ivasovič Marena v Beli dvorani Unlonia;
- ob 11. uri: Lutkovno gledališče »Svobode Tabor«: »Začarani gozdi«;
- ob 15. uri: Lutkovno gledališče »Jože Hermanko«: »Zogica nogica«;
- ob 18. uri: Priredi IZUD Kobanci igra: »Svinjski pastir«, v dvorani zadrugnega doma Kamnica;
- ob 20. uri: Priredi Svoboda center v dvorani MUC Strma ulica igra Ivana Potrča: »Lacko in Krefli«.
- 6. IV. 1953: ob 18. uri: Priredi IZUD Kobanci igra: »Dobri vojak Švejk« — Hašek-Gorinšek, v dvorani zadrugnega doma Kamnica.
- ob 20. uri: Koncert Komornega zbora Maribor v dvorani Unlon;
- 7. IV. 1953: ob 19.30 uri: Zajc: »Nikola Subić Zrinjski, opera — SNG Maribor.
- 8. IV. 1953: ob 20. uri: Revija pevskih zborov v dvorani Unlon.
- 10. IV. 1953: ob 20. uri: Pester kulturni spored »Svobode-center« v dvorani MUC Strma ulica.
- 11. IV. 1953: ob 18. uri: Pričetek VESELEGA VEČERA s plesom in nastopom humoristov v dvorani Unlon, igra jazz JLA in Svobode Tabor.
- ob 19.30 uri: Glasben večer v gimnaziji Tabor;
- ob 20. uri: Bitenčeva drama »Ugasle luči«, gostuje »Svoboda Tezno« na Pobrežju;
- 12. IV. 1953: ob 11. uri: Koncert godbe Svobode Tabor v mestnem parku.
- ob 15. uri: Trodejanika Mire Pučove: Ogenj in pepel, Priredi KUD Jože Lacko v zadrugnem domu Kamnica;
- ob 15. uri: Lutkovno gledališče KUD Jože Hermanko: »Zogica nogica«;
- ob 16. uri: Pevski koncert. Poje pionirski odred IV. gimnazije v zadrugnem domu Košaki.

V teku tedna se bodo predvajali v kinu »Partizans«, »Udarniki«, »JLA«, razni filmi za mladino. V okviru tedna bodo invalidi tekmovali v kegljaških, strelskih, šahovskih in ostalih športnih disciplinah za prvenstvo Slovenije. V nedeljo, 12. IV. 1953 ob 9. uri dopoldne bo na Glavnem trgu velika krožna kolesarska dirka.

Gospodarske vesti

Primanjkilja zunanje trgovine Zah. Nemčije se je februarja zmanjšal na 49 milijonov mark, medtem ko je znašal še januarja 91 milijonov mark. Izvoz je ostal približno isti kakor v prvem mesecu letošnjega leta, to je 1262 milijonov mark, uvoz pa se je zmanjšal od 1353 na 1177 milijonov mark predvsem zaradi manjšega uvoza surovin.

V Baslu v Švici bo od 11. do 21. aprila sejem vzorcev, na katerem bo sodelovalo okoli 2200 švicarskih podjetij. Polovico razstavnega prostora so si zagotovile tovarne strojev. V velikem številu bodo dalje zastopane tovarne optičnih ter preciznih instrumentov in ur.

V okviru VII. mednarodnega velesejma v Kopenhagnu na Danskem bodo posebni trgovski dnevi od 10. do 19. aprila. Na tem velesejmu, ki je bil odprt od 20. do 29. marca, je letos razstavljal rekordno število razstavaljancev: bilo jih je nad 700. Privrkat v zgodovini tega velesejma sta razstavljal tudi najmanjši evropski državi Luksemburg in Lichtenstein. Približno polovico tujih razstavaljancev je bilo iz Zah. Nemčije ter Anglije.

Zahodnonemški službeni list je objavil odobritev uvoza medu iz Jugoslavije v znesku 630 tisoč mark.

Avstrija je lani precej zmanjšala uvoz surove nafte, ki je znašal le blizu 55.000 ton (leta 1951 82.000 ton).

HIDROMONTAŽA MARIBOR sprejme

2 SAMOSTOJNA KONSTRUKTERJA strojne stroke z večletno prakso seznanjena z dvigalnimi napravami in podobno, 1 RISARJA STROJNE STROKE PLAČA PO TARIFNEM PRAVILNIKU PODJETJA INTERESENTI NAJ SE JAVIJO OSEBNO ALI PISMENO Z NAVEDBO PRAKSE NA NASLOV: HIDROMONTAŽA MARIBOR, Gosposvetska c. 86, poštni predal 58

TOVARNA BERGMANOVH CEVI »ELIZO«
BEOGRAD, Radnička 11, Telefon 55-047
IZDELUJE BERGMANOVE CEVI VSEH DIMENZIJSKIH ODLIČNE KAKOVOSTI
NAROČILA SPREJEMA IN IZVRŠUJE V DOGOVORJENEM ROKU — ZA SVOJE POTREBE SE OBRNITE NARAVNOST NA GORNJI NASLOV

Tovarna »PLAMEN« — Kropa

išče za takojšnjo zaposlitev sposobnega ŠOFERJA — MEHANIKA z večletno prakso. — Interesenti naj se osebno zglastijo v tajništvo podjetja

Socialistična zveza Maribora v pripravah na kongres in praznik dela

Pravilne ugotovitve

S preklicom sklepa o premestitvi inš. Pipana in o sestavi komisije, ki naj preišče tekoča vprašanja, delavsko upravljanje v Gradisu pač res še ni rešeno

Živahna dejavnost terenskih organizacij — Priprave na proslavo obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte in praznik delovnega ljudstva so v teku

Frontne organizacije mesta Maribora pričakujejo bližnji kongres Socialistične zveze Slovenije z živahnimi delomi na terenih. Le-to se odraža v globljenem študiju kongresnega materiala Ljudske fronte, v go. slavije in v boljšem sodelovanju s »Svobodno« in drugimi društvi. Na 9. terenu na Tezmem obiskujejo frontovci zlasti predavanja Ljudske univerze. Dosedaj so imeli predavanja o nastanku sveta in razvoju človeka ter o vzgoji mladine. Najbolj zanimiva ljudska praznika nosa otrok do staršev in šole, ki ga pomaga reševati tudi Društvo prijateljev mladine. Predsednik 9. terena Socialistične zveze delovnega ljudstva tov. Mirko Tišič je povedal, da je sicer delo v obeh organizacijah do nedavna šepalo. Socialistična zveza s člani Zveze komunistov in s komitejem Tovarne avtomobilov pa bo pripomogla k splošni razgibanosti na vseh področjih družbenega življenja. Kakor na tem, tako so tudi na 8. terenu, ki šteje okoli 1100 članov Socialistične zveze, predstirali frontovci. Referat ter razpravljali o tekočih lokalnih gospodarskih vprašanjih. Delo Fronte na tem terenu otežkoča zaposlitev delavcev v 3 izmenah v tezenski industriji, kar ovira tudi skupni študij.

Priznanje delovnega ljudstva 1. maj. V ta namen so pri mestnem odboru ustanovili posebno komisijo, v kateri so predstavniki vseh terenskih frontnih organizacij. Ta komisija ima poleg drugega tudi nalogo skrbeti za kulturno prosvetno dejavnost.

Sedemindvajseti april bodo mariborske organizacije proslavile kot izrazito frontni praznik. Ta dan bodo po vseh terenih slavnostne seje s kulturnimi prireditvami. Sporede bodo pripravila delavska društva »Svobodno« in ostala društva. Za simboljso izvedbo priprav so sektorji ustanovili tudi manjše frontne odbore, ki bodo poskrbeli za proslave 1. maja. Na predvečer tega dne bo veliko zborovanje na Glavnem trgu v Mariboru, po zborovanju pa bodo praznovali še kolektivni v svojih podjetjih in ustanovah.

Prvega maja bodo kulturni in fizikalni sporedi zlasti na igriščih športnih društev Branik in Zelezničar. Socialistična zveza delovnega ljudstva bo za 1. maj odprla tudi otroška igrišča v vseh predelih mesta ter novo centralno igrišče s promenado v mestnem parku. Mestni odbor Zveze borcev pa bo 3. maja priredil izlet v delavski center Koroško, Mežico, kjer bodo ta dan velike kulturne in ostale prireditve.

V članku pod naslovom »V Gradisu zaenkrat se ni moglo rešiti vprašanja« Delavska komisija, ki naj preišče tekoča vprašanja, delavsko upravljanje v Gradisu pač res še ni rešeno. V uvodnem delu se pisec članka dotika sklepa delavskega sveta na zadnjem, lahko bi rekli proslulem zasedanju, da se izvoli po gradbiščih posebna komisija, ki naj prouči predlog kolektiva gradbišča v Vuzenici za reorganizacijo podjetja in dodatne predloge o bodocih organizacijski obliki podjetja ter delavskemu upravljanju v njem. Pri tem upravičeno omenja relativno pasivnost posameznih gradbišč, ki še niso storila ničesar in ki opravičuje svojo nedelavnost v tem oziru s tem, da še niso prešla vuzeniške predloge.

V nadaljnjem obravnava članek vuzeniški predlog. Po tem naj se sedanja centralistično urejena organizacija Gradisa ukine, posamezna gradbišča pa naj postanejo samostojna podjetja z novim skupnim združenjem, ki ne bi imelo operativnih pravic. Vrhovni organ združenja — skupščina — naj bi sestavljali predstavniki delavskih svetov in upravnih odborov ter šefi posameznih gradbišč.

tem podjetju. Prav to pa delavci upravičeno zahtevajo in samo to je bil, morda še bolj, je mogel biti končni namen razprave okrog Gradisa v zadnjih dneh. Kaj več o razvoju dogodkov v Gradisu bomo poročali jutri.

IZ CELJA IN OKOLICE

V Zelezniar Store so bile te dni volitve delavskega sveta. Izmed predlaganih 68 kandidatov so volivci izbrali 60 najboljših. Volilne komisije so na vseh 6 voliških deloključjih že ob 9. zjutraj s 100% volilno udeležbo delavcev.

V prvi četrti je bil množični sestanek Zveze borcev. Po poročilu o delu odbora se je razvila živahna razprava o tem, kako so poskrbeli voljaški volni invalidi in otroci padlih borcev ter talecev, kakor tudi demobilizirani borci in oficirji. Ugotovili so, da v tej četrti ni kritičnih primerov, da bi bil kdo izmed teh kjerkoli prikrajšan ali zapostavljen.

Atomski avto in moč fantazije

Bila je komaj pol desetletja, pa so že pred »Slonom« čakali, kdaj bo prispel atomski avto. Ni jih bilo mnogo, največ takih, ki se tudi običajno tam zadržujejo. Živo pa so razpravljali o njem. Postreček je pripovedoval svojem kolegu točno, kakšno znanostno razvija novi atomski avto. Njegov prijatelj se je prestrašil: »Kaj pa, če mu mašina eksplodira, pa gre vsa Ljubljana v vrtele.« Pristopil je tretji in ju opozoril na 1. april. No, za ono zadnje vest, da prideta francoska znanstvenka z atomskim avtomobilom danes v Ljubljano, sta še nekam verjela, da je to lahko 1. april. Vendar pa nista dovolila v to, da vosta gledala lahko v približnih dneh to atomsko čudo, saj je tako počela tudi agencija EBP z Dunaja.

Zvečer v lokalni. Ob mizi v kotu živahno razpravljajo. Najprej o Črveni zvezdi in Mitiču, nato pa — o atomskem avtomobilu. Razprava je zelo strokovnjakova. Poseben eden iz družbe pozna že vse podrobnosti. Atomski avto nima zadaj amortizerjev ampak posebno napravo, ki preprečuje kakršne koli tresljaje tudi na najslabši cesti. Vozi z brzino do 350 km. Letaji in gume imajo električno hlajenje. Gume so iz posebne mase, ki onemogočajo kakršno koli izpraznitve. Lahko jo prezečemo, vendar bo ostal zrak še vedno v njej. Drugi dodaja, da je videl (!) na atomskem avtomobilu tudi napravo za infrardeče žarke. Z njo vidi vozjač tudi v največji megli.

IZ ŠKOFJE LOKE

Ta teden je bilo v Škofji Loki važno gospodarsko svedenje s katerim je tov. Duženi seznanj poslušalce z dolbenim pismi. Govoril je o splošnem planiranju, o gospodarski sprostitvi dela, o ceni, akumulaciji, plačnih fondih, prometnem davku itd. Po predavanju so poslušalci posegali v razpravo, v kateri so postavljali predavatelju razna gospodarska vprašanja.

Zagrebski »Vestnik« o preskrbi z mastjo in sladkorjem

Včerajšnji zagrebski »Vestnik« obravnava v krajšem članku vprašanje preskrbe z mastjo in sladkorjem. Ko se je namreč povisala cena kruha, so se razširile govorice, da bi prišlo tudi do povisjanja cene masti in sladkorja. Odgovorni organi državne sekretariata za narodno gospodarstvo Ljudske republike Hrvaške so dopisniku »Vestnika« izjavili, da so vesti o povisjanju cene sladkorja in masti nerenešne in da jih širijo špekulanti vsake vrste. Da pride tu in tam do pomanjkanja po-

sameznega proizvalca, ni razlog samo povečana potrošnja, temveč tudi ustvarjanje zalog v gospodinjstvih. Če eno gospodinjstvo kupi naenkrat 100 kg sladkorja, kar ni redko, potem niti ni čudno, da se trgovine včasih izpraznijo. Ta položaj pa izkoriščajo posamezniki, ki si rijo glasove, da bo prišlo do pomanjkanja osnovnih živil. Iz vsega tega se da sklepati, da je pomanjkanje nekaterih živil za človeka značilna in da ni nevarnosti za normalno preskrbo prebivalstva z žvili.

Objava občinskimi popisnim komisijam

Po navodilih so morale občinske popisne komisije pripraviti za voljake in zapornike podatke iz rdečih pomožnih popisnic in bele popisnice, nato pa vrstiti bele popisnice v gospodinjstvo, od koder so bili voljaki in zaporniki. Zaradi pomanjkljivosti naslovov to ni bilo vedno mogoče. V takšnih primerih morajo občinske popisne komisije izpolniti bele popisnice, poleg tega pa pripraviti podatke in rdeče pomožne popisnice in jih posebej hraniti. Podrobnejša navodila bodo objavljena v Biltenu. V nekaterih krajih nepravilno izpolnjujejo prijave za register prebivalstva tudi za začasno

matično določeni izbor nam ponuženo kaže, kako se tradicionalna žanrska tematika spreminja po zunanji formi pa tudi po stopnji in akcentu poglobljenega izraza v okvirih novejših evropskih slikarskih smeri in kako v dobi ekspresionizma teži zavestno za tem, da izrazi posebno belgijsko vsebino; pri tem se nehoti spomnimo na razne polpretekle težnje pri nas v delu bratov Krajev in skupine Slovenski lik. Zato s prireditelji vred obžalujemo, da ni bilo mogoče te razstave razširiti nazaj na 17. stoletje in posebno do P. Brueghela star. Trdižnost žanrskega izročila pa tudi kolebanje njegovih usod pod vplivom pogosto po bistvu nasprotnih mrazokrotnejši smeri in posebnih razpoložnih časa, bi nam postala še bolj jasna.

Drugo, kar je poučno tudi za presojanje marsičesa značilnega v jugoslovanski novejši umetnosti, je ugotovitev, da se je v najizrazitejši svojski skupini z osrednjem osebnostjo v Pernekuju kljub dejstvu, da se belgijska umetnost razvija dobesedno pred vrati Pariza in se neprestano odziva njegovim pobudam, vendar z elementarno silo uveljavil robustni germansko flamski tip, ne da bi slepo sledil sugestijam modnega Pariza. Fr. Štef

Ali naj ostanemo na pol poti?

Iz doslej objavljenih seznamov ustanovnih in podpornih članov Prešernove družbe je razvidno, da so izmed vseh sil, veče prebivalstva pokazali največje razumevanje za ustanovitve Prešernove družbe zopet naš delovni kolektiv. Vzlic temu, da prav oni izpolnjujejo najtežje družbene naloge in da so poleg tega naravnost oblegani s številnimi prošnjami za materialno pomoč raznim organizacijam, so dokazali zlasti z vpisi med ustanovne člane Prešernove družbe svoje polno razumevanje tudi za kulturne potrebe naše skupnosti. Če bo letošnji knjižni dar Prešernove družbe po opremljenosti in množičnosti izjame napredne ljudske knjige, bo to v prvi vrsti zaslug naših delovnih kolektivov.

Vkljub lepim uspehom, ki jih je v tem pogledu doslej dosegla Prešernova družba, želimo opozoriti na nekatere pomanjkljivosti, ki zavirajo, da bi bili ti uspehi še večji. Predvsem je vpadljivo velika razlika med doseženimi uspehi posameznih okrajev. Te razlike niso nastale zaradi večje ali manjše priprav-

ljenosti tamkajšnjih ljudi, da pomagajo tej kulturni ustanovi, ampak so deloma utemeljene v različni ekonomski moči posameznih okrajev, v glavnem pa izvirajo iz večje ali manjše delavnosti in postrvalnosti ter organizacijske prizadevnosti posameznih okrajnih odborov Prešernove družbe pa tudi od tod, kako so tamkajšnje politične organizacije razumele politično vzgojne in kulturne naloge Prešernove družbe in kako so se potem za stvar zavzele. Znanam je pasivnost nekaterih okrajev, da pa n. pr. v Crnomlju, Kočevju, Novem mestu in Tolminu ni prav nobene kolektivne ustanove, podjetja, društva itd., ki ne bi mogel biti ali ne bi hotel biti ustanovni član Prešernove družbe pa prav gotovo ne drži. Se manj pa je res, da v teh okrajih ni podjetja, ustanove, zadruge itd., ne posameznikov iz vrst svobodnih poklicev, ter višje sistematiziranih uslužbenecv in kmetov, ki bi ne mogli biti podporni člani in od katerih ne bi mogli ničče vplačati niti mimične, malne podpornice 500 din. Vzroki za tako slab odziv v nekaterih okrajih so zato v glavnem v nedelavnosti tamkajšnjih odborov Prešernove družbe in v političnih organizacijah, ki ne

Zadnji dan pomladanskih iger

Jutri bo tretji in zadnji dan letošnjih pomladanskih iger, s katerimi so pionirji in cicičani v Ljubljani pozdravili pomlad. Večji otroci bodo pohiteli na izlete, cicičani, ki še ne zmorejo dalje hoje, pa so bodo na otroških igriščih veselili po svoje, poslušali godbo, rajali in peli v veseli dan. Kakšne centralne prireditve jutri ne bo, pač pa bodo prireditve po posameznih terenih, ki so jih za otroke pripravila Društva prijateljev mladine.

kih skrito mnogo dobrot, ki jih bodo otroci prav kmalu našli, potem pa rajali in gledali razne igrice. Pionirji iz Zg. Siške pojdejo na izlet na Katarino, mlajši pa na Jelenuv zleb. Tudi v Sp. Siški in Kozelji bodo odprli otroška igrišča. V Sp. Siški bo pri otvoritvi sodelovala god-

PISMA VREDNOSTI

»MED PRVIMI SO SE ODZVALI DELAVSKI SVETI«

Ker navedbe v članku, ki je izšel pod gornjim naslovom v »Slovenskem poročevalcu« 12. marca, ki se nanašajo na podjetje »Dome«, niso točne ter mečejo celo slabo luč na podjetje, daje delavski svet podjetja »Dome« sledeče pojasnilo: V podjetje »Dome« ni prišla doslej nobena delegacija. V Sodržiščini podjetje nima »zelo rentabilnega obrtnega podjetja«, pač pa le trgovinsko poslovalnico — zbiralnica za odkup izdelkov domače obrti. Kljub temu, da »Dome« letos v januarju ni izpolnil mesečnega finančnega plana, je prispeval Sodržiščini 3000 din za nabavo kinoprojektorja, lani decembra pa kmetijski zadrugi v Sodržiščini 300.000 din za gradnjo zadrugskega doma. Predlanskim je naše podjetje uvozilo iz Italije večarški specialni kombinirani rezkalni stroj-avtomat in ga dalo Sodržiščini po lastni nabavni ceni 533.610 din, čeprav so ponujala druga podjetja več. Naše podjetje prispeva

ali pa tudi o celoti financira razne tečaje za piatarstvo, čipkarstvo itd. po raznih predelih naše republike. Ze letos je bil tak tečaj delno financiran tudi v kočevskem okraju. Tudi prispevki »Doma« raznim ustanovam, društvom itd. v razne namene, tudi v kulturno-prosvetne, so lani znesli brez Sodržiščine 400.000 din. Za leto 1953 je »Dome« prostovoljno dvignilo stopnjo akumulacije, pri čemer končno participira tudi kočevski okraj.

Na tem mestu pa ne navajamo mnogo drugih ukrepov, ki jih je podjetje storilo za zaščito domače obrti, za zaposlitev in zaslužke ljudi po naših pasivnih krajih. Toda vseh zgornjih trditev nismo navedli zato, da bi se hvallili, temveč nasprotno. Mi se zavedamo nalog in odgovornosti, ki jih imamo na svojem področju dela do skupnosti. Hočemo pa, da sta pisec in javnost točno obveščena, da ne delimo miloščine nikomur, tudi Sodržiščini ne, pač pa se trudimo, da bi pomagali kjer koli in kolikor je mogoče.

Delavski svet podjetja »Dome«

KULTURNI RAZGLEDI

Belgijsko slikarstvo (Ob razstavi v Moderni galeriji)

Pojem belgijska umetnost nikakor ni enostaven. Če ga vzamemo zgodovinsko, velja samo za 19. in 20. stoletje, saj je današnja Belgija šele posledica državno-političnih preureditev po francoski revoluciji, današnja belgijska umetnost pa tretja v vrsti: staronizozemska, flamska in belgijsko slikarstvo. Če ga vzamemo narodnostno, obsega rezultat skupnih prizadevanj dveh narodnosti, germanskih Flamcev in romanskih Valoncev. Tudi zemljepisno zaokrožen je postal šele v tem času, medtem ko so bile usode — ozemeljski danes belgijske umetnosti — v zgodovini pretesno zvezane z umetnostnim življenjem sosednjih dežel, posebno nizozemske in francije, konec srednjega veka tudi Burgundskih in Nemčije. Od nizozemske umetnostne skupnosti se je sedanja Belgija ločila šele po verskih in osvobodilnih bojih okrog 1600, kar se je izrazilo v delu dveh svetovno pomembnih polarno nasprotnih si umetnikov, katoliškega Rubensa in protestantskega Rembrandta, dočim njun prav tako

pomembni prednik P. Brueghel pripada še flamsko - holandski skupnosti in predstavlja kot slikar ljudskega življenja kar simbolično mesto v umetnostnem snovanju obeh danc državo ločenih delov Nizozemlja. V starjši zgodovini umetnosti ima flamski, danes belgijski del Nizozemlja važnejšo vlogo od holandskega. Konec 14. stoletja se je ustvil med vodilne dežele evropske umetnosti, posebno slikarstva. Pripadajo tu prvaki evropske slikarske kulture kakor posebno brata van Eycka, R. van der Weyden, H. Memling in že imenovani P. Brueghel s številnimi drugimi svetlimi imeni umetnostne zgodovine. Posebna panoga, ki se je po delitvi prvotne nizozemske kulturne celote in holandsko in flamsko močno izrazila ob Rubensu in van Dycku in kasneje, je portret, žanr, zivalska slika in krajinarstvo — štiri vrste slikarskega ustvarjanja, ki so po Brueghelu postale tipične za flamsko in holandsko slikarstvo 17. stoletja. Po razcvetu v 17. stoletju pa je flamski del prvotne skupnosti z

18. stoletju opešal in si opomogel do pomembnejše vloge v evropski umetnosti celoti šele po državno-politični samosvojitvi leta 1830, ko se je uveljavilo ime Belgija.

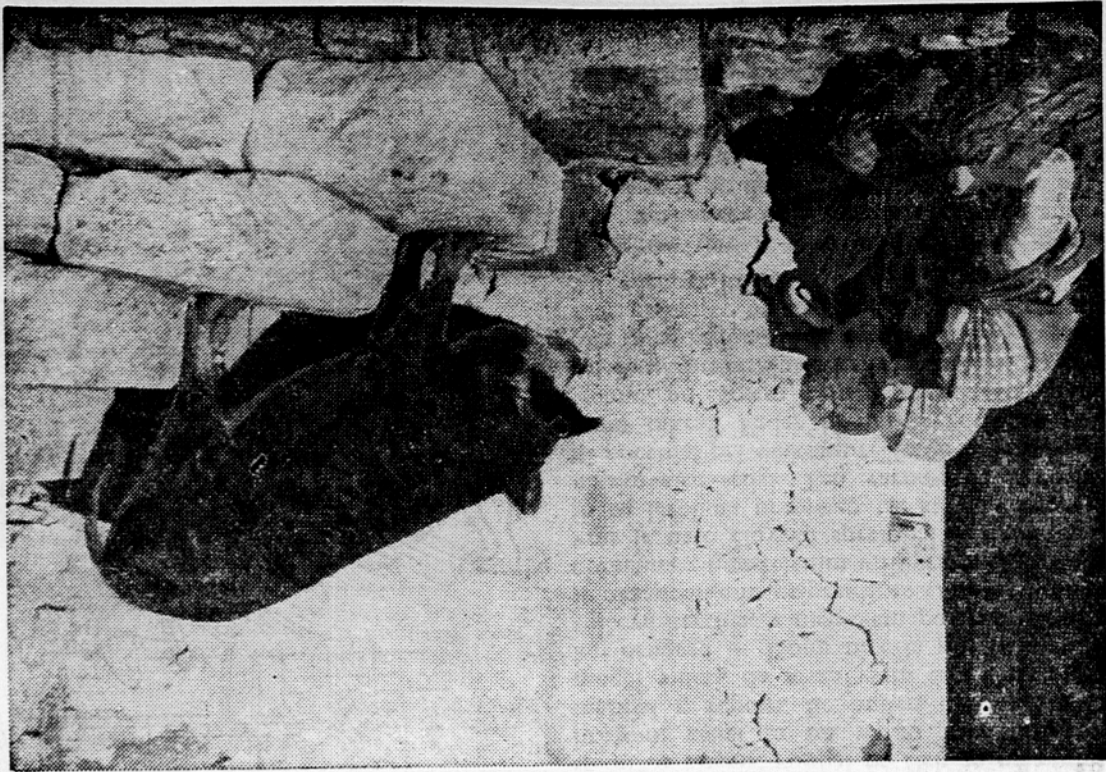
Odslje šele moremo govoriti o belgijski umetnosti, ki pa se umetnostno zgodovinsko logično ureja v celoto zgodovinske staronizozemske in flamske umetnosti in zavestno povzema njeno izročilo. V splošnem je v belgijskem slikarstvu prevladala najprej zgodovinska smer pod vplivom vodilnega klasičista Francoza Davida — antične zgodovinske teme, predvsem pa teme iz domače burne zgodovinske preteklosti in borb proti tuji nadvladi vodijo. Proti sredi 19. stoletja se zgodovinska smer pod vplivom romantičnega razpoloženja vse bolj nagiblje k življenjsko aktualnejši tematiki meščanskega, kmečkega in delavskega življenja, polagoma pa se uveljavlja zopet krajina, pa tudi slikanje živali. Na ta razvoj vplivajo najprej deloma Delacroix, nato sredi stoletja Realizem Courbete in Milleta. Vidnejši zastopniki tega novega realističnega razvoja so Matej van Bré, Gustav Wappers, Henri Leys, J.P. Portaels, Charles de Groux.

V drugi polovici stoletja vplivajo na razvoj stremjenja francoskega pleinairizma in impresionizma, ki ga zastopajo na razstavi Léon Frédéric, Jacob Smits, Emil Claus in Henri Emvencpoel; vzporedno se uveljavlja družbeno kritična smer, ki jo poseben poudarek v impresionističnih strujah ekspresionizma in fauveizma. V evropskem okviru odjekne na začetku 20. stoletja osebnostno simbolistično in družbeno kritično sugestivna umetnost F. Khnopffa, Jamesa Ensorja in Fel. Ropsa, ki pa ne spada v okvir te razstave. Razstava, kljub temu, da je tematična, na svojem področju v nekaterih glavnih momentih prav dobro odraža opisani razvoj belgijskega slikarstva v 19. in 20. stoletju in je za umetnostnega zgodovinarja celo izredno zanimiva. V dobro jii je treba šteti celo, da se je omejila na delo in folklor, kakor to izraža njen naslov, ter da je popolnoma izločila po videzu impozantnejše, po velikosti platen večje in po svoji veljavnosti v 19. stoletju popularnejše področje zgodovinske in romantične tematike. Obe sta bili sicer iskren in časovno opravičen izraz svojega časa in razpoloženja mlade belgijske državne nacije, ki se je s svojimi ideali povračala v slavno, pogosto tragično zgodovinsko preteklost in iskala v

njej potrdila svojim težnjam, in celoti pa pomenita samo prehodni pojav.

Tako sta iz razstave izpadla celo učitelja predstavnikov na razstavi zastopane smeri E. Wappers in Henri Leys in v novo smer uvaja delo Leysovega svačka F. Braekeleerja.

Razstava sega upravičeno do konca 18. stoletja nazaj in je tu zastopan Defrance, ki je bil eden tistih, ki so po pobudah Fragonarda in z zavestnim naslonom na dediščino 17. stoletja začeli dvigati slikarstvo sedanje Belgije iz mrtvila. Prava nit, ki povezuje dela te razstave v enoto, pa se začenja pesti šele v okviru belgijske države, ko Ferd. Braekler in deloma tudi Leys, Jan Portaels in posebno H. Braekeler uveljavijo v slikarstvu zopet odraz dejanskega življenja in se pri tem vedno bolj kaže zavest žive povezanosti z dediščino 17. stoletja. Zanimivo je opazovati, kako se razvijajo najprej novi smeri ustrezne zunanje pobude realizma Courbete in Milleta ter kako se svet slikarskih predstav in tudi pobude žanrske tematike v najširšem smislu spreminjajo pod vplivi pleinairizma in impresionizma v delu Jeana Stobartsa, Stevensa, Evenepoola, Frédérica, Clausa, Jacoba Smitsa

EDEN
 gori, drugi doli mora,
 na stopnicah ni dovolj prostora.
 KAKŠEN konec bo zadregit?
 PO prometu prvi segi
 težji bodi prvi vedno!
 TU je res pariti vedno,
 da jih pujske prvi mine,
 saj morda hiti v kolone!

LJUBLJANA, SOBOTA, 4. APRILA 1953 * LETO I. ŠTEV. 10.

ZGODBA O PAPIGI LORETI IN TRMASTEM OSLU *

PSTRICU NA DEŽELI kjer je bil rojstni dom moje matere, smo se v počitnicah zbrali vsi otroci najbližnjih sorodnikov. Odkar pomnim, so imeli pri hiši hudo plašljive konje, vendar nas ti niso mogli preplašiti, dokler nas ni lepega dne zvrnila kobila Abra v občestni jarek, ko je zbežljala pred nasproti ji prihajajočim avtom. Po tej nezgodi, ko smo več ali manj polomljeni pricapljali domov, je sklenil stric, da si izposodi za dobo počitnic od soseda Jordana oslička, ki bo samo nam otrokom na razpolago.

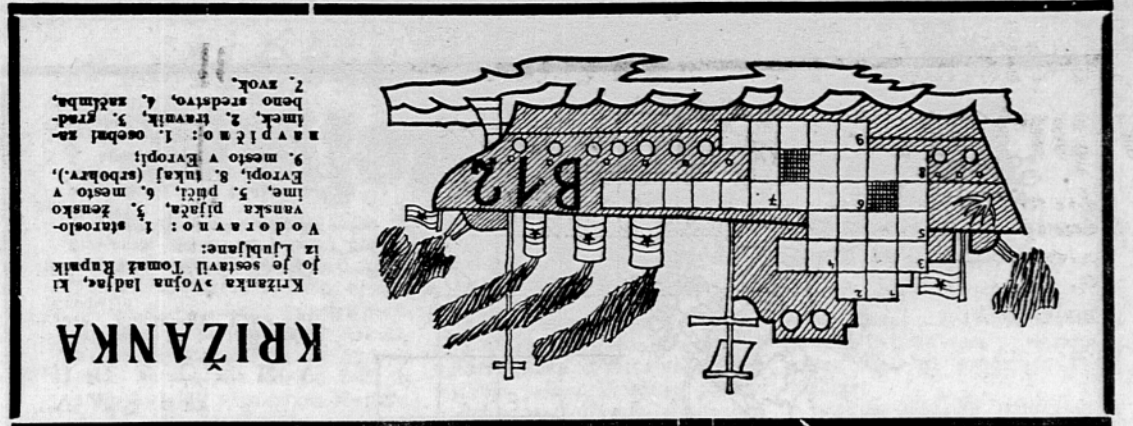
Lahko si mislite, da smo bili v devetih nebesih! Kako smo se prerekale, katera bo prva sedla na kozla in držala vajeti v rokah, kam se popeljemo najprej in kdo bo najboljši kočijaž.

Bratrance, ki so bili starejši in v večini, so se seveda norčevali iz nas in nam nagajali, kot vselej dečki mlajšim deklicam. Da bi se oni vozarili z oslom po svetu, jim še na mar ni prišlo. Kaj takega bi bilo zares nečastno za fante.

Prinesli pa so vsako leto s seboj zeleno papigo, kajti njih oče je bil mornar, ki je objadral skoraj ves svet. Z nekega takšnega križarjenja po morju je prinesel s seboj od bogvekodi papigo Loreto, ki je veljala za nadvse umno žival. Povsem prosto se je kretala naokoli, najljubši pa ji je bil prostor na mogočni lipi, ki je stala pred hišo kraj grajske kapelice. Na njej je po mili volji lomila vršičke in neokretno plezala po deblu, postavljaje nožico pred nožico, oprijemajoč se s svojim zakrivljenim kljunom bližnjih vejic, dokler ni priplezala v krošnjo. Tam je čebljala v svojem španskem narečju nam nerazumljive besede in se zabavala nad kurami, ki so brskale v prahu pod njo, ali pa dražila dobrodušnega lovskega psa Hata, ki se je zleknel na pesku grel v poletnem soncu. Klicala ga je po imenu, da je revež ves zbezan skočil pokonci in se zvedavo oziral v vrhove dreves. In ko mu je še požvižgala, natanko tako kot njegov gospodar, je ubogi Hato začel iz same zadrege mahati s svojim dolgim repom, ne vedoč, v katero smer naj jo ubere. Res, Loreta je bil na moč prebrisana ptica!

Neko jutro pa je mali hlapec Martinek pripeljal pred hišo sosedovega osla. Kar nas je bilo deklet, smo se nore od veselja zakadile na zeleni leseni voziček. V roke sem vzela vajeti in ga pognala.

Toda osel je samo špičil s svojimi dolgimi uhlji, rital z zad-

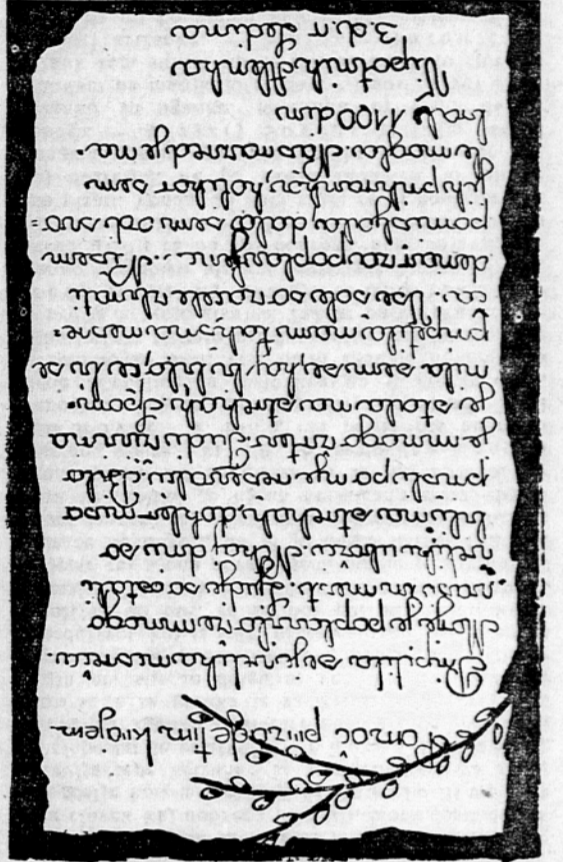

1. Pošti 2/3 od 3,
 pošti 2/3 od 100;
 najdeno skupaj sestavi
 ni dobis mesto ob Jadranski obali.

2. KLICA JUTIČ
 (poišči poklic te tovaršice)
DVE UGANKI IN ZANKI,
 ki ju je sestavila Franciska
 Rozman iz Ljubljane;

RESITEV ŠTIRIH UGANK:
 Vodoravno: ko, pol, repa, potem, lara, ri, žaba, nori
 nasplošno: bolan, kopeč, peš, rob, pisan, ri, bor, ar,

RESITEV KRIZANKE "ZABA"
 Iztrebani po tole v Sojani pri Podmeteni.
 Antonič in Edi Bostjančič, Za knjižno nagrado je bil
 Bogataj, Verica Prizma, Jaze Konda, Alojzij Sovinar, Marjan
 Rozman, Silvena Marš, Andrej Lenarčič, Ilika Zajec, Breda
 Dita Vidmar, Terezija Seligo, Rastica Radstšek, Francka
 Vesna Pavlič, Božo Krajc, Verica Čajner (tudi nganke),
 Stigelj, Marija Kropar, Vili Trošenik, Božena Heddel,
 (prav tako nganke), Tina Novak, Breda Peterca, Tjaša
 Ema Šarbah, Ivan Zemljak, Marija Brezovnik, Igor Smolej
 nganke), Brano Končan (tudi nganke), Andrej Poličnik,
 Kropič, Marta Miklavc (resila pravilno tudi vse štiri
 Danilo Erhardt, Stanislav Čučič, Marjetka Turk, Herman
 Dejan, Silvo Derganc, Janja Jaklič, Valentin Smrkolj,
 narda Boidin, Božena Derganc, Ksenija
 Jančič, Samo Gombeč, Ana Prizma, Andrej Ožbik, Bor-
 Vimpolšek, Miel Šava, Marija Zilbi, Pava Vrančič, Tone
 Mirkuz, Branko Klobčar, Mija Faljar, Martin
 Jozef Podberšek, Jozica Foa, Hedvika Bakun, Alojzija
 Podraž, Mili Horvat, Mila Bavdek, Francka Kapanič,
 Milena Kolman, Rado Klenovšek, Milena Hribar, Francka
 pri Podmeteni, Anica Klobčar, Jozef Zorčič, Lojz Kranjc,
 Prevalnik, Vidko Falešič, Pionirski oždeč soje v Sojani
 Prizma, Marjan Jančič, Marija Hočevar, Mita Rihar, Francka
 Marija Pedovnik, Milica Jančič, Roman Jurhar, Anica
 Alenka Kolan, Dragica Zupančič, Jurij Drugovč,
 nik, Lojzka Robin, Marija Zirovnik, Andrej Maršiček,
 Francka Prizma, Andrej Maza, Andrej Hočevar, Silvo Kladi-
 PRAVILNO RESILO: Marjetka Martič, Milica Tavar,
 KRIZANKO "ZABA" IZ PREJANE STEVILKE SO

KAJ NAŠI BRALCI
 KRIZANKO IN RIŠEJO
"ZABA"

njima nogama, a premakniti se ni hotel niti za ped. Ker ni šlo zlepa, sem upala, da pojde zgrda, zato sem ga s koncem biča ošvrknila po črnokrižastem hrbtu.

To pa ga je tako razjarilo, da se je na mah pognal v blazen dir. Toda ne po cesti, temveč v krogu okrog lipe, na kateri je čepela papiga. Bolj smo nategovale vajeti in ga skušale ustaviti, bolj je dirjal in se vrtel, ne meneč se za naše obupno vpitje na pomoč.

Papigo je ta smešni prizor božansko zabaval:

»Hip, hip, hura! Bravo, bravo!« je kričala s krošnje lipe, se krohotala in bodrila osla v še hujši dir.

Vajeti so nam popadale iz rok, za nami se je vlekel bič, zapleten med kolesa, kričaje smo se krčevito oklepale stranic vozička, v strahu, da ne sfrčimo v loku na tla. Osel pa se ni hotel in ni hotel ustaviti.

Starejši, ki jih je naše vpitje zvalilo na prag, so skoraj popokali od smeha, ko so zagledali nadvse smešni prizor: blazno drvečega osla, Loreto, ki je uživala nad našim preplahom, in naše prepadene obraze. Trajalo je dokaj časa, dokler nas ni hlapec Nace rešil iz kočljivega položaja tako, da je krepko zagrabil osla za uzdo in ga končno vsega upehanega ustavil.

To je bila naša prva in zadnja vožnja z Jordanovim oslom. In kadar me je spet prišla trma, so mi takoj zabrusili v obraz, da sem takšna kot Jordanov osel. Tega me je bilo sram in zato bi dejala, da je bil prav on tisti, ki mi je za vselej izbil trmo iz glave.

MOJCA SE POGOVARJA

OČKA
 kje je pa konjiček,
 da bo vozil moj voziček?

VEŠ
 konjiček se še pase
 sred gorjanske sončne jase.
 Jutri bova pohitela
 tja na pašo, ga ujela!

OČKA
 kaj bova vozila,
 ko konjička bom dobila?

PUNČKO
 boš na vozek dala
 in jo v Ragov log peljala.
 Punčka spala bo v vozičku,
 midva šla pa k palčku — stričku!
 Povedal bo povestico,
 dal ti mleka s prestico.

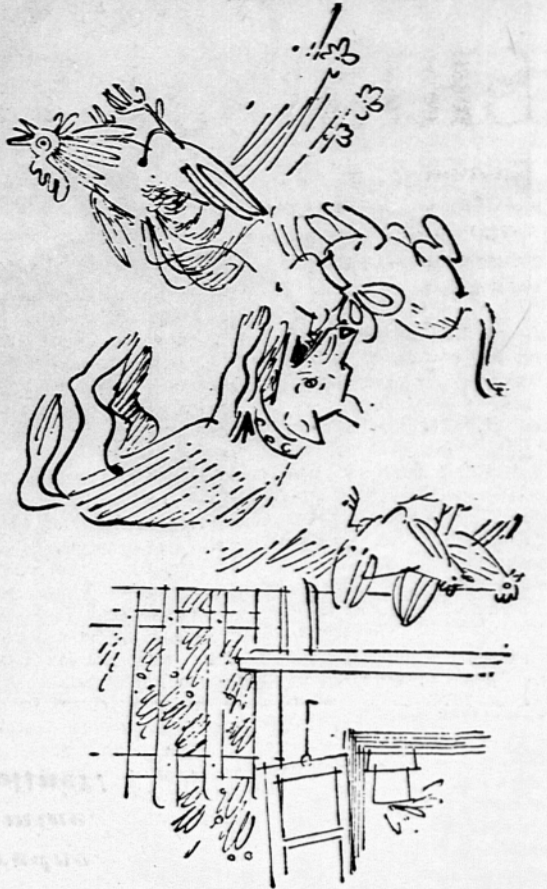
OH
 jaz bom rekla palčku z brado,
 da bi raje čokolado!

NAPISAL SEVERIN ŠALI
 NARISALA SONJA ŠEGULA

NAPISALA VERA ALBREHT
 NARISAL MARJAN BREGAR

Nekega dne je tako ležal ob stolu njemu vrati nekoliko ogledal in z nosom podrsal ob...

Začelo se je takole. Don ni bil nikoli posebno naklonjen tujcem, ki so prihajali v našo hišo. Toda to svojo nenaklonjenost je kazal na kaj ne...

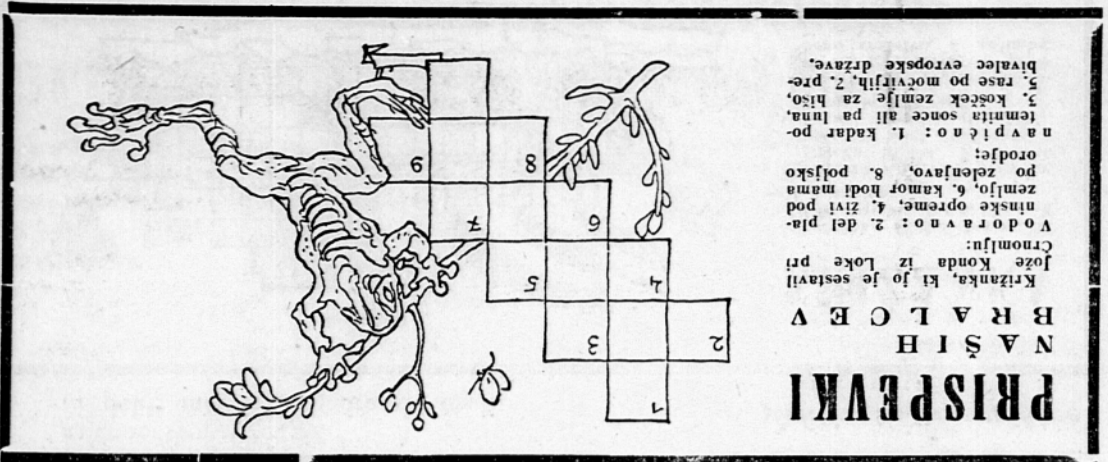
ime mlademu volčjaku, ki nam ga je nekoč pred mnogimi leti prinesel iz Bele krajine...

DON - TAKO JE BIL

Zaradi tega, vidite, se od vsch psov, kar smo jih imeli, spominjam samo Dona. Zato preden je do tega prišlo, se je Don še enkrat in zadnjič dodobra spoprijel z ognjem...

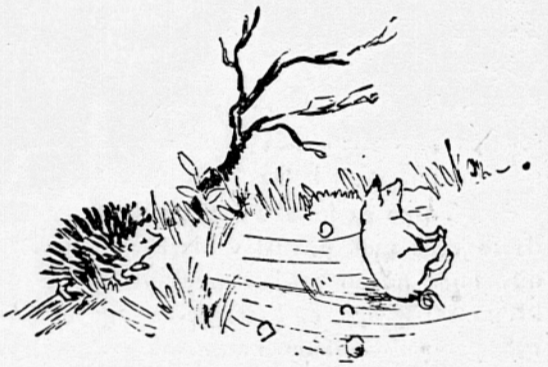
NAPISAL MILAN ŠEGA NARISAL MARJAN BREGAR

DRAGI BRALCI, Okrat sem prejel kar lepo število vaših pism. Vidim, da ste z Najdihojcem zadovoljni in...

VSAK PO SVOJE

MALI PUJSEK SE JE ZGUBIL. NIKAKOR ni mogel najti poti domov. Hodil je in hodil, končno je srečal konja. »Oprostite, Konja, je dejal mali Pujsek, ali mi lahko pokažete pot domov?«

»Oh, oprostite, Krt, je zavekal, ali mi lahko pokažete pot domov?« »Seveda, je menil krt, čeprav ne rijem dostikrat tja. Kar za menoj pojdi!«

NARISALA SONJA ŠEGU LOVA

PRISPEVKI NASIH BRALCEV. 1. Križanka: 1. Križanka, ki jo je sestavila Silvica Marš iz Sent Vida pri Grobelnem. 2. Križanka, ki jo je sestavila Verica Pristav iz Trbovelj.

Mile Smollinsky: Vojna z otroki ali SREDNJI VEK V BOŠTANJU

Razredna borba, ki dobiva oblike male vojne — Skupina socializmu tujih. Ljudi z učiteljico Papežovo in šolskim upraviteljem Mazajem napravila iz šolskih otrok predmet najstrditeljšega političnega in osebnega razračunavanja — Državni uslužbenec Malovrh obsojen sato, ker je napisal resnico

Nekdanji državni uslužbenec v Krškem Alojz Malovrh je v mesecu oktobru predlanskega leta, torej nekako pred letom dni in pol napisal v »Našem delu«, tedanjem glasilu Osvobodilne fronte okraja Krško članek pod naslovom »Ali je to vzgoja naših otrok?«. V tem članku opisuje najprej občutek in doživljanje otrok, ko pridejo prvič v šolo ter njihovo neskaljeno otroško srečo in radost nad vsem, kar doživijo, če imajo opravka z učiteljem, ki dela z ljubeznijo do njih in do svojega vzvišenega poklica, v drugem delu članka pa navaja, kako je učiteljica Jospina Papežova v prvem razredu osnovne šole v Boštanju pri Sevnici med drugim celo s kuhovnico in do

krvi pretepla posamezne otroke ter primerja njen odnos do otrok z odnosom, ki so ga imele do slovenskih otrok v času okupacije nekdanje Hitlerjanke. Ob koncu članka navaja še, da si nesrečne matere vsega tega ne upajo več prijavljati oblastem. Ker so to že storile, a se jim ni obneslo, obenem pa vprašuje tedanjega upravitelja šole Vučajnika, kje je bil, da vsega tega ni videl, in da proti omenjeni učiteljici ni niti besedno podzvel.

Članek, ki se niti z besedico ni dotaknil privatnega življenja ali delovanja učiteljice Papežove, temveč je upravičeno, kakor bo malo kasneje videli, kritiziral je njeno izrazito družbeno delovanje pri vzgoji naših otrok, in to brez vsakih osebnih primesi, ker pisec članka prizadeva učiteljico dotle sploh ni poznal, je dvignil v Boštanju obilo prahu. Njegov nadaljnji epilog pa je bil naslednji:

Na osnovi prijave Alojza Malovrha je prišla učiteljica Papežova najprej pred okrajno disciplinsko sodišče, ki jo je spoznalo za krivo in jo kaznovalo z oprimonom. Toda Papežova se ni ozirala na razsodbo disciplinskega sodišča, temveč se je postavila na stališče, da se ji je zgodila krivica, in se proti piscu članka vložila tožbeno tožbo.

Zadevo je obravnavalo najprej okrajno sodišče v Celju, nato pa je stvar odstopilo sodišču v Ljubljani. Na osnovi pričevanja 11 prič, ki so potrdile njeno pretepanje in mučenje otrok v prvem razredu osnovne šole, kakor tudi na osnovi njenega lastnega priznanja in kuhovnice, ki je kot corpus delicti ležala na sodni mizi, se je sodišče prepričalo, da je Papežova pri vzgoji otrok v resnici uporabljala metode, ki so nedovoljene in tuje naprednim pedagoškim smerem. Njena tožba je bila zavrnjena, pisec članka Malovrh pa opravičen vsake krivde, ker je napisal resnico in opravil s tem le družbeno koristno dejanje.

Toda zadeva s tem še ni bila končana. Vrhovno sodišče je namreč nakazalo neke manjše pomanjkljivosti v preiskavi in tako je prišlo dne 21. februarja t. l., t. j. po 17 mesecih pravljanja, do ponovne razprave, na kateri je isto sodišče in na osnovi skoraj istih dokazov za 180 stopinj spremenilo svojo prvotno razsodbo ter izdalo odločbo, s katero se pisec članka zaradi klevetanja učiteljice Papežove obsoja na tri mesece zapor, pogojno na eno leto, nadalje na objavo razsodbe v »Našem delu« na stroške obtožbenca in na poravnavo sodnih stroškov, ki so seveda medtem že narasli do zelo občutne višine. Obtožen: Malovrh sodbe ni sprejel, pač pa se je dne 4. marca t. l. pritožil na vrhovno sodišče v Beograd.

Kako je moglo naenkrat priti

do takega, tako velikega preobrata v tej tiskovni pravdi, in na čigavi strani je pravica? S tema dvema vprašanjema sem se podal v Boštanj, da ugotovim, kar se ugotoviti da, in zdaj naj sodi javnost o vsem, kar sem videl in slišal: Prvo, kar sem kaj kmalu opazil in malone tudi na lastni koži občutil, je bilo to, da so prebivalci tega lepega in sončnega kraja večinoma ostro razdeljeni v dva izrazita med seboj s nasprotij oboja tabora. Ta dva tabora, v katerih so na eni strani predvsem večji in naši družbeni ureditvi očitno nenaklonjeni kmetje, na drugi strani pa siromašni, a politično zavedni kočarji in delavci ter uslužbenici, seveda nista nastala šele včeraj, temveč sta produkt daljših razdobj našega družbenega in zgodovinskega razvoja. Po osvoboditvi, ko so bili bogati kmetje večidel smrtno sovražniki tedanje kmečke delovne zadruge, medtem ko so bili med malimi kmeti in kočarji njeni iskreni zagovorniki ter vneti in delovni združenci, nadalje v času odkupov, ko so bili na eni strani množični črni zakoli, med siromašnejšimi ljudmi pa so mnogi podpirali oblast pri preganjanju teh, v tistem času za skupnost tako škodljivih pojavov, so se ta nasprotja še posebno zaostroila in so dobila obliko neverjetno ostrega in neumljenega razrednega boja in sovraštva.

Kako ostre oblike zavzema ta boj, ki v resnici liči na malo vojno in ima vsaj po moji oceni svoj neusahljivi vrh tudi v objestnosti in zavisti bogatih, ki jim med drugim n. kakor ne gre v račun, da so siromašni kočarji in novi Jugoslaviji vedno manj odvisni od njih, nam kažejo naslednji primeri:

Po pisemni izjavi, ki jo je dala Amalija Zvegljič, vdova po nekdanjem partizanu in mati več nedolžnih otrok, je leta nekako pred tremi leti doživela v lastni hiši namreč sosedu Možica z revolverjem v roki. Možič jo je pri tem zmerjal s komunistično k... čepav in članica Zveze komunistov, medtem ko je njegova žena Neža pri tem kričala, da je treba spraviti s poti to sbando cigansko. Napad se je končal s tem, da napadalec napadenke ni našel, ker se mu je skrila. Ljudje iz iste družine so po pripovedovanju Zvegljičeve še večkrat metali tudi kamenje v okna in vrata njene hiše ter ji pobili kokoši in purane, s čimer se ukvarja zdaj sosedice. Amalija Zvegljič živi zaradi Možiča in drugih rjenu podobnih ljudi v vasi neprenehoma v takim strahu, da se brez spremstva niti podnevi ne upa iz hiše.

V podobnem strahu za svoje življenje in varnost pa žive še nekateri drugi ljudje v vasi — iskreni pristaši socialistične misli, o čemer sem se prepričal na lastne oči. Nek drugi, prav tako izrazit primer razrednega boja in sovraštva pa se je po pripovedovanju nekdanje zadruženice Ivanke Paušič odigral takole:

Njen brat, siromašni kočarski sin, je postal miličnik in od tistega dne ni imel več miru od svojih sovratnikov, sinov bogatih kmetov, ki so mu brez vsakega stvarnega razloga na vsakem koraku očitali, da je postopak in delomrznež. Končni rezultat tega neprestanega izživljanja je bil ta, da je nedavno tega prišlo na veselico do pretepa, v katerem je Paušič uporabil orožje. Izjavilec se je zgrudil na mestu mrtve. Paušič je bil romal v zapor. Razen tega se šušlja po vasi še o neki drugi, baje zagonetni in doslej še nepojasnjeni smrti, kar mislim, da je dovolj značilno za razmere v tem kraju.

In prav v tem razrednem boju in sovraštvu vaske elite do preprostih in revnih ljudi, predvsem pa do vsega, kar diši po socializmu — o vsem tem sem trdno prepričan — je treba iskati — žalostno, toda resnično — tudi vzroke za dogajanja okoli boštanjskih otrok. Le tako in nikakor drugače namreč ni mogoče razumeti dejanskih bistralnosti, ki jih je počenjala učiteljica Papežova in to nad nedolžnimi otroki v prvem razredu osnovne šole. Le tako in na noben drug način tudi ni mogoče razumeti, da so bili — to sem takoj opazil — malone vsi do zadnjega, ki so bili predmet očitnega sovraštva učiteljice Papežove, izključno le otroci siromašnih staršev in med

ter končno obležal poleg kupa peska pred hišo.

Sin revnega kočarja Ivan Glavač, učenec prvega razreda gimnazije v Sevnici, je vprico mene, svoje tete in sestrične izpovedal med drugim naslednje: »V osnovni šoli sem bil dvakrat pošteno tepen, in sicer v prvem razredu, kjer me je učiteljica Papežova vrgla čez koleno in mi naložila kakih deset udarcev s kuhovnico zato, ker nisem znal čitati, ter v drugem razredu, kjer mi je tedanji šolski upravitelj Franc Vučajnik naložil tudi kakih deset udarcev, in sicer po zadnjici z morskopolico, dolgo približno en meter, zato, ker nisem znal deliti in seštevati. Moji sošolci v teh razredih pa so bili tepeni tako pogosto, da skoraj ni minil dan, da jih ne bi kdo pošteno dobil. V prvem razredu je tepla Papežova, v drugem pa Vučajnik. V tretjem razredu, nadaljuje Glavač v svoji izjavi, »pa se mi je dogodilo naslednje: S sošolcem Maksom Redenskom, sinom večjega kmeta, sva se sprizkala in sem ga čisto malo klofnil po glavi. To je opazila skozi okno Papežova in je zato naslednji dan prišla v naš razred, čeprav je sama poučevala prvi razred. Mene in Radenska je poklicala ven iz klopi in ko je Radenska povedal, kako je bilo, me je zgrabila za lase in me butala z glavom ob zid ter mi obenem grozila s poboljševalnico. Za tem je prihajala v naš razred še kakih štiri dni zapovrsti in me še večkrat zlasala ter mi grozila s poboljševalnico. Tega sem se končno tako zbal, da sedem dni nisem šel v šolo, pač pa sem v času, ki bi ga moral prebiti v šoli, brez vednosti staršev taval po gozdu nad hišo. To je bilo tik pred božičem in je že zapadel sneg.«

Podoben kakor Glavač se je iz strahu pred nadaljnjim pretepanjem učiteljice Papežove brez vednosti staršev potepala po gozdu tudi Nežka Frkolič, učenka prvega razreda in hčerka kočarice, medtem ko se je Rozika Golčer, prav tako učenka prvega razreda in otrok siromašnih staršev, pod udarci Papežove od strahu ponesnažila.

(Konec jutri)

S poti po Bliznjem vzhodu

Življenje na deželi

Obiski v najstarejši zadrugi v Izraelu — Pri belgijskih kominformskih kibucnikih

Prva skupina mladih ljudi je prišla v deželo po ruskih pogromih leta 1881, t. j. po umoru Aleksandra II. Imeli so zelo visoke ideale. Po njihovem mnenju zemlja ne bi smela biti last posameznikov. Postavili so se tudi v ostro nasprotje s starimi Židi, ki so prihajali v domovino očetov, da bi tam umrli, in ko so živeli v Jeruzalemu večinoma s pomočjo podpor iz tujine. Lotevali so se najtežjih del, izsuševali so močvirja ob Jordanu, začeli obdelovati zapuščenno zemljo in ustanovili so prva nova naselja. Vendar pa je bilo življenje močnejše od njih samih. Bili so brez načrtov in izkušenj in niso imeli opore v kakršni koli organizaciji. Zato so med naseljenci nastala nasprotja in drug za drugim so nehali delati. Postali so lastniki donosnih plantaž in iz-

Predsednik izraelske vlade Ben Gurion

korisčali so neverjetno ceno arabsko delovno silo. Iz običajskih razlogov so gojili samo oranžne in limonove nasade.

Sele l. 1909 so nastala kolektivna kmečka naselja, ki jih imenujejo »kibuce«. Tistega leta so novodošli ruski Židi ustanovili prvo združeno naselje v puščavi ob izlivu Jordana iz Tiberijskega jezera. To je deganija A, kamor smo se tudi mi peljali za novo leto. V septembru in v začetku oktobra so največji židovski prazniki. Novo leto — Zidjske štejejo že leto 5713 — smo praznovali skupaj s kibucniki. Ostalo mi bo vedno v spominu. Prišli smo ravno ob kosilu. V lepi in skupni jedilnici, ki bi bila prav lahko sodobna restavracija v velikem mestu, smo z velikim tekom jedli sveže pečene ribe iz Jordana in si gasili žejo z deljativnim kompotom. Zvečer so nam na prostem pridrili zabavo. Res žal nam je bilo, da smo se morali po dveh dneh njihovega gostoljubja vrniti v podjetja. V dolini Jordana

je še posebno vroče, ker je zaradi nizke lege ne doseže morsk veter. Sladka in čista voda Tiberijskega jezera, katerega gladina je 208 m pod gladino Sredozemskega morja, vabi veliko število kopalcev skozi vse leto. Kopalna sezona je tu pozimi. Ze v aprilu se namreč toplota zraka povzpne na 40 stopinj Celzija. S tem se začne poletje, ki traja do konca oktobra. Jezero je široko okoli 11 kilometrov. Ima izredno veliko rib. Ob gornjem toku Jordana, ki je širok samo 25 m, je še manjše jezero, kula, ki ima prav tako mnogo rib, je pa zelo plitvo in ga mislijo izsušiti. S tem bodo pridobili veliko površino rodovitne zemlje.

Deganija A, ki je najstarejši kibuc v deželi, je presegel vsa naša pričakovanja. Zemljo obdelujejo po najspodobnejših metodah. Tu je tudi osrednji kmetijski znanstveni inštitut z dragoceno knjižnico in prirodoslovno zbirko. Vse to smo si z velikim zanimanjem ogledali. Črpalke brez potička črpajo vodo iz Jordana. Iz jeklenih vodovodnih cev, ki so v določenih razdaljah na obeh straneh preluknjane, prši umetni dež. Zaradi tega je to rastlinstvo zelo bujno, kar vpliva, kot so nam zatrjevali, tudi na podnebje v krajnem merilu. V 40 letih so si zgradili velik mlekarski obrat, moderna gospodarska poslopja in zelo udobna bivališča.

Kibuc so popolnoma združena naselja, skupna lastnina, skupna odgovornost za upravljanje gospodarstva in razprodaja pridelkov, pa tudi skupna kultura. Vsi dohodki se stekejo v skupno blagajno. Kakšno vlogo imajo kibucniki, nam najbolje pove dejstvo, da je »Tnuva«, podjetje, ki prodaja pridelke kibucov, — največja trgovska družba v državi, ki ima prodajalne v vsakem mestu in naselju.

Kibuc skrbi za potrebe svojih članov kot celota. Haveri (tovariši) ne dobivajo nikakršne plače. Vsi člani v klubu imajo enake pravice. Iz skupne blagajne se plačajo stroški za stanovanja, skupno oskrbo, obleke, za vzgojo otrok in starostno preskrbo, za strokovno izobrazbo in za zabavo. Kibucniki pa si prizadevajo, da bi po teh skupnih izdatkih ostal še nek presežek, ki ga potem razdelijo vsem posameznikom za osebne potrebe. Vendar pa niso vsi kibucniki tako daleč, da bi jim to uspelo. Na splošno pa gre za malenkosti. Člani nekega kibuca so mi povedali, da so dobili v enem letu lastnega denarja samo v višini enodnevnih mezd. V novih kibucih je življenje zelo trdo. Ustanovitev kibuca v večini primerov pomeni boj z golo peščeno zemljo, katero je treba umetno spremeniti v rodovito zemljo. Nove naselbine ustvarjajo z denarno podporo države, ozroma s posojili.

V sredini naselja je navadno skupna jedilnica s kuhinjo in poslopja za otroke. V novejših kibucih so hiše lesene, v starejših pa so kamene. Skupne so še pečarna, pralnica, šivalnica in čevljarstvo. Večina kibucov ima tudi čitalnice in glasbene sobe. V starejših kibucih je velika večina članov poročena. Otroci spijo v posebnih skupnih prostorih, le ponekod spijo starševi otroci pri svojih starših. Večji kibucji imajo lastne šole, manjši kibucji pa se zgradijo skupne šole.

Kibucji imajo mnoge notranje težave. Ljudje, ki so zrasli v drugih deželah, se je težko navadijo na kolektivno življenje. Otroke vzgajajo skupno. Razumljivo pa je, da so stariši po končanem delu skupaj z otroci in da se igrajo z njimi. Kolektivni se zelo potegujejo za to, da bi imela žena enako odgovornost in da bi se enako udeleževala kakor mož. Pojem privatnega družinskega gospodinjstva izgubi tu svoj smisel.

Socialni sestav priseljencev v kibucih je zelo pester. Enaki so si edino v tem, da v gospodarstvo niso prinesli lastnih sredstev ter da vsi prispevajo samo svoje delo. Med kibucniki je mnogo akademsko izobraženih ljudi, ki zaradi neznanja hebrejskega jezika ali pa zaradi pomanjkanja delovnih mest ne morejo opravljati svojega pravega poklica. Kolektivno življenje je že močno napredovalo, vendar pa bodo uspehi še boljši, ko bo dorasla tretja generacija, ki se je vzgajala v kolektivnem duhu.

Kibucji si prizadevajo, da bi bili gospodarsko čim bolj popolni. Predvsem pridelujejo žito, vendar pa gojijo najrazličnejše pridelke in povrtnino. Odklanjajo, da bi se omejili na najdomonejšje panoge gospodarstva — nasade. Poleg tega ustanovljajo

večji kibucji tudi svoje delavnice, ki služijo predvsem njim samim, poleg tega pa prodajajo svoje izdelke.

Pravila kibucov določajo, da so posamezni člani popolnoma svobodni glede političnega prepričanja, vere ali strankarske pripadnosti. Vendar pa to ne drži v vseh primerih. Najstarejši kibuc Deganja A, katerega smo obiskali med prvimi, pripada vladni social-demokratski stranki (Mapai). V Mismar Hanegevu, v puščavskem področju Bersebe, smo našli na posebno nerazpoložene kibucnike. Oštevali so nas in nam navajali »krepke argumentacije« o našem prehodu v kapitalistični tabor, kar so vse vzeli iz kominformističnega časopisa. Jaz sem bil tega že vajen, ker so bili moji sosedi v študentskem domu v Haifi pripadniki Mapama, ki so bili v tem oziru še večji strokovnjaki. Zanimivo je, da mi je eden izmed njih, ki je živel v Sovjetski zvezi, pritrjeval. Dejal je, da njegovi prijatelji sovjetskega režima ne poznajo, ker ga še niso preizkusili. V kibucu belgijskih Židov se nam je zdelo nenavadno to, da stanujejo dekleta in fantje skupaj. Sobe imajo večinoma tri stanovalce: dva moška in ena ženska ali obratno. Kljub svojem prepričanju so bili kar prijazni z nami in so nas naslednje jutro celo odpeljali s svojim avtomobilom v Bersebo. Kot smo zvedeli kasneje, so francoskim študentom, ki so z nami obiskali ta kibuc, rekli, da smo zelo simpatici.

Vendar pa ima kominformistična stranka zelo slab vpliv, čeprav so sovjetske knjigarnice poplavile trg z rusko politično in strokovno literaturo, ki je izredno poceni. V parlamentu imajo kominformisti samo dva mandata. Člani Mapama formalno samo zato ne pristopijo v kominformistično stranko, ker Sovjeti nasprotujejo vsežidovskemu gibanju. Oktobra pa so bili tudi člani Mapama zelo razburjeni, ker so v Transjordaniji predvajali dva nacistična antisemitska filma, katera so dobili iz Sovjetske zveze.

Poleg obeh socialističnih strank je pomembna še buržoazna stranka splošnih čistoistov in Mizrahi, pravoverni Židje, ki pa nimajo političnega programa. Pobožni Židje so pravzaprav nasprotniki samostojne židovske države. Pravijo, da ni potrebno ustanovljati države, ker bo tako prišel smesjač, ki bo osnoval kraljestvo, ki bo nad vsemi deželami sveta.

Poleg kibucov je v deželi še ena vrsta kolektivnih naselij, to so mošave, ki so podobne našim zadrugam. Družine gospodinjstvo zasebno in vzgajajo svoje otroke. Naseljenci imajo svoja zemljišča, ki pa so tako odmerjena, da jih lahko obdelujejo sami, ne da bi najemali delavce. Vendar večinoma opravljajo delo skupaj. Vsekarer pa gojijo skupaj glavne pridelke, skupni pa so tudi kmetijski stroji. F. K.

Vsem članom in znanecm javljamo, da je preminul v Ljubljani naš član, častni član in sodelavec društva

IVAN KRPAČ

nosilec ordena 3 stopnje Pogreb bo v nedeljo 6. marca ob 10. uri v Smartnem pri Slovenj Gradcu.

Občinski ljudski odbor Slovenj Gradec, vse množične organizacije in društva.

Umrla nam je po težki bolezni draga žena, mama, babica in sestra

Rupnik Ana

Pogreb bo v soboto 4. aprila ob 15.30 iz Zal, Andrejeve mrliške vežice. Zalujeji mož Andrej, sin Zivko in ostalo sorodstvo.

VREME

Stanje 3. aprila ob 7: Področje nizkega zračnega pritiska z ja. drom nad severno Anglijo zajema skoro vso zahodno Evropo in se počasi pomika proti vzhodu, zaradi tega pričakujemo v naslednjih dneh poslabšanje vremena. Napoved za soboto: Lepo vreme z naraščajočo oblačnostjo v popoldanskem času. Temperatura brez spremembe.

ŠPORT

MLADINSKI NOGOMETNI TURNIR V BRUSLJU Jugoslavija v polfinalu

Liege, 3. aprila. Drugo tekmo na turnirju mladih nogometnih mladih v Belgiji je Jugoslavija igrala z angleško mladinsko reprezentanco, igra se je tudi po podaljšku končala neodločeno 1:1, vendar je žreb vrstvil Jugoslovansko reprezentanco v polfinalu, ki se bo v soboto v Verrievu srečala s Španijo. Rezultati ostalih tekem II. kola so naslednji: Turčija: Luksemburg 3:1, Madžarska: Irska 3:0, Španija: Nemčija 5:1.

Hrvatsko-slovenska liga

Jutri se začne drugi del tekmovalne hrvatsko-slovenske nogometne lige. Na sporedu so naslednje tekme: v Ljubljani: Odréd: Branik, v Trbovljah: Rudar: Zelezničar, v Osijeku: Proleter: Kvarner, v Zagrebu: Metalac: Tekstilac, v Šibeniku: Šibenik: Slavija.

V jesenskem delu prvenstva je na prvem mestu osijški Proleter, ki ima 3 točke prednosti pred Odrédom in bo verjetno tudi ob koncu spomladanskega tekmovalnega obdobja na čelu, kar mu bo dalo pravico zasto. pati Hrvatsko na kvalifikacijskih tekмах za vstop v zvezno ligo. Od slovenskih predstavnikov prihajata zaenkrat za to konkurenco v poštev Odréd in Branik. Jutrišnja tekma bo vsekakor prinesla več jasnosti, kdo izmed obeh bo zastopal Slovenijo, ker je med njima zdaj le točka razlike. V devetih kolih prvenstva pa se bo najbrž lestvica že

Zdravstveni dinar

nakazujte takoj po tekmi ali privedite na računsko knjžico NB 604-656-8148 Inštituta za medicino v Ljubljani.

Prvi med strelci

»A. Rankovič«
Ta dni je bilo končano ligaško tekmovalje strelcev Ljubljane, na katerem je sodelovalo 60 ekip v desetih skupinah. Za vsako ekipo je tekmovalo po 15 strelcev, ocenjenih pa je bilo 10 najboljših. Na prvo mesto se je uveljavila Strelska družina »A. Rankovič«, ki je dosegla 6.225 krogov. Za njo so se zvrstili Akademski strelska družina s 6.422 krogi, Strelska družina Viktor Avbelje s 6.373 krogi in Strelska družina MINOT s 6.235 krogi.

Sport v kratkem

Nogometni Partizani so v Koblenu premagali enajstorico Neuendorf 1:0 (0:0).

Prvenstvena mladinska nogometna tekma med Odrédom iz Ljubljane in Domžalami bo v nedeljo ob 9. uri dopoldne in ne ob 15.

Košarkarji ASK bodo v nedeljo ob 11 pod Cerknijskim gradom imeli prijeteljsko srečanje z Branikom iz Maribora. V predtekmi bosta igrala Slavija in mladina ASK.

Na krosu Partizana v Podpeči je pri članih zmagal Polde Pristavec, pri mladincih Tone Kanc (Presejci), pri mladinkah Zofka Petek in pri pionirjih Janez Alič.

Smečarski klub Enotnost obveštá: Oduh na Zelenico s kamioni v nedeljo jutraj ob 5. uri izprez »Slavije« na Gosposvetki cesti. Udeležba za alpske tekmovalce je obvezna. Prijavite se v klubu do sobote ob 12. uri. Ne pozabite na dovolilnico za obojni pas. Hrano s seboj.

Šat i

Gligorič izgubil z Bolbočanom

V XV. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Mar del Plati je Gligorič izgubil partijo z Juliom Bolbočanom. Trifunović pa je premagal Jaurguu. Ostali rezultati so tila: Šhocrn: Najdorf 1:0, Medina: Buzgalat 1:0, Rosseto: Steiner 1:0, Quellar: Jacobo Bolbočan 1:0, Pili-kas: remi. Lethelier: Wexler remi; prekinjena je partija Carvalho: Maderna.

Po XV. kolu vodi Gligorič s 13 točkami pred Najdorfom 12. J. Bolbočanom 10 in pol (1), Trifunovićem 10 in pol it.

IZKORISTITE PRILIKO

ZNIŽALI SMO CENE DO 30 %

KONFEKCIJI IN GALANTERIJJI

